

zwolle kampen

netwerkstad

Voor een topregio om te wonen, te werken en te verblijven

Werkprogramma 2012-2015

Programmaliijn Sterke steden

December 2012

Samenvatting

Werkprogramma

Het werkprogramma 'sterke steden' is een uitwerking van de strategische verkenning ZKN 2040. Via dit werkprogramma maken de gemeenten Zwolle en Kampen en de provincie Overijssel afspraken over de projecten waar zij gezamenlijk de schouders onder zetten. Een belangrijk onderdeel van voorliggend document is het meerjarenprogramma: voor de strategische projecten is becijferd welke investeringen in de periode 2012-2015 nodig zijn en wat de beoogde financiële dekking is. Daarmee biedt het werkprogramma een kader voor de besluitvorming over ruimtelijk programma, prioritering, fasering en investeringen.

Inhoudelijke doelen

Het versterken van de ruimtelijke structuur van de netwerkstad gericht op het verbeteren van het vestigingsklimaat en benutten van de economische en groenblauwe potenties, dat is de missie van 'sterke steden'. Lijnen naar de toekomst zijn: het profiteren van de strategische ligging van ZKN, het verbeteren van bereikbaarheid van de netwerkstad, de blauwe en groene opgaven als kans benutten en profileren van ZKN als innovatieve vestigingsplaats. Voor elk van deze programmaonderdelen zijn concrete projecten opgenomen; in alle gevallen gaat het om lopende ontwikkelingen.

Investeringsbehoefte en financiële bandbreedte

De totale extra publieke investeringsbehoefte in de periode 2012-2015 bedraagt voor de programmaliijn sterke steden opgeteld rond 170 miljoen. Op projectniveau worden financiële afspraken gemaakt.

B&W's leggen financiële voorstellen voor aan de gemeenteraden in het kader van de reguliere begroting. De bijdrage van de provincie aan het werkprogramma gaat via voorstellen van GS naar PS. Van de beschikbare 78 miljoen voor netwerksteden in Overijssel, zal indicatief 45 miljoen ingezet gaan worden op het versterken van de ruimtelijke structuur van ZKN. Topprioriteit is daarbij de spoorzone Zwolle. Ook voor andere projecten zal gezocht worden naar financieringsopties, bijvoorbeeld uit reguliere middelen, maar zeker ook vanuit de markt.

Vliegwielprojecten

Over investeringen in bereikbaarheid zijn al sluitende afspraken gemaakt. Vliegwielprojecten voor het versterken van de ruimtelijke structuur van de netwerkstad zijn verder:

- Spoorzone Zwolle (topprioriteit)
- Binnenstad Zwolle en binnenstad-plus
- Binnenstad Kampen / Kop van Spoorlanden
- Zuiderzeehaven Kampen
- Voorsterpoort Zwolle
- Polymer Science Park

Initiatiefagenda maatschappelijke partners

De investeringsprioriteiten in de ruimtelijke en infrastructurele "basics" van de netwerkstad zijn besproken met de maatschappelijke partners en kunnen rekenen op groot draagvlak. Met de partners is daarnaast een initiatiefagenda opgezet, bedoeld om privaat-publieke samenwerking rondom de netwerkstad en het vestigingsklimaat verder uit te bouwen. Het gaat om initiatieven die zonder of met beperkt budget in gang kunnen worden gezet, die zorgen voor vernieuwing en bijdragen aan een onderscheidend profiel van de regio op weg naar 2040.

Inhoudsopgave

1. Inkadering

- 1.1 Sterke steden in een sterke regio
- 1.2 Dit werkprogramma 2012-2015
- 1.3 Relatie met andere programmalijnen
- 1.4 Meerwaarde van de samenwerking en principes programmasturing
- 1.5 Leeswijzer / opbouw van het werkprogramma

2. Missie, doelen en beoogde effecten

- 2.1 Missie
- 2.2 Lijnen naar de toekomst en doelen
- 2.3 Beoogde effecten meetbaar maken

3. Meerjaren investeringsprogramma

- 3.1 Investeringsfilosofie
- 3.2 Profiteren van strategische ligging van ZKN
- 3.3 Verbeteren interne en externe bereikbaarheid ZKN
- 3.4 Blauwe en groene opgaven benutten als kans voor ZKN
- 3.5 Profileren ZKN en regio als innovatieve vestigingsplaats
- 3.6 Investeringen en dekking samenvattend
- 3.7 Prioriteiten

Bijlage I: Aanzet initiatiefagenda

Bijlage II: Beleidsafstemming

Bijlage III: Monitoring

Bijlage IV: Samenwerking met maatschappelijke partners

I. Inkadering

I.1 Sterke steden in een sterke regio

Zwolle en Kampen vormen een krachtige netwerkstad in de delta van IJssel en Vecht. Samen met de provincie Overijssel werken deze steden samen onder de noemer Zwolle Kampen Netwerkstad (ZKN). ZKN is de spil van een sterke economische regio in het Noordoosten van Nederland. Onder de ZKN-samenwerking ligt een visie op de netwerkstad uit 2006 met vier programma's: sterke steden, bereikbaarheid, economie en kwaliteit van leven. Vanuit het ruimtelijk georiënteerde programma 'sterke steden' is in 2011 een strategische verkenning (ZKN2040) uitgevoerd. Om een stevig inhoudelijk fundament te leggen onder de ontwikkelingen van de netwerkstad op weg naar 2040 in de context van onder meer de toenemende ruimtelijke druk op de regio en de klimaatopgave.

De toekomstverkenning ZKN2040 noodzaakt niet tot een geheel nieuwe (ruimtelijke) visie; wél zijn door betrokken besturen en maatschappelijke partners enkele accenten geplaatst. Te weten:

- Basis voor de nabije toekomst van de netwerkstad is het verder uitgroeien tot hét centrum van Noordoost-Nederland en daarvoor is het nodig de knooppuntfunctie te versterken via goede verbindingen met het noorden en bijvoorbeeld de Kennisregio Twente.
- De verdere toekomst van ZKN ligt ook in het zijn van een groeiregio in het verlengde van de Noordvleugel van de Randstad met sterke woon-, werk- en arbeidsmarktrelaties met Almere en Amsterdam.
- De regio moet zich sterker gaan profileren, bijvoorbeeld met de "Nieuwe Hanze" als drager voor de internationale economische oriëntatie van de regio en menging van functies in de binnensteden.
- De ruimte die aan de rivieren – en straks waarschijnlijk ook aan het IJsselmeer – gegeven moet worden, perkt ontwikkelmogelijkheden in, maar is tegelijk een kans voor de regio als proeftuin voor het duurzaam meebewegen met water.

I.2 Dit werkprogramma 2012-2015

Het werkprogramma 'sterke steden' is een uitwerking van de strategische verkenning. Via dit werkprogramma maken de gemeenten Zwolle en Kampen en de provincie Overijssel afspraken over de projecten waar zij gezamenlijk de schouders onder zetten, over de te verwachten resultaten en de rol van de netwerksamenwerking. De projecten vloeien voort uit ZKN2040. Een

belangrijk onderdeel van voorliggend document is het meerjarenprogramma: voor de strategische projecten is becijferd welke investeringen in de periode 2012-2015 nodig zijn en wat de beoogde financiële dekking is.

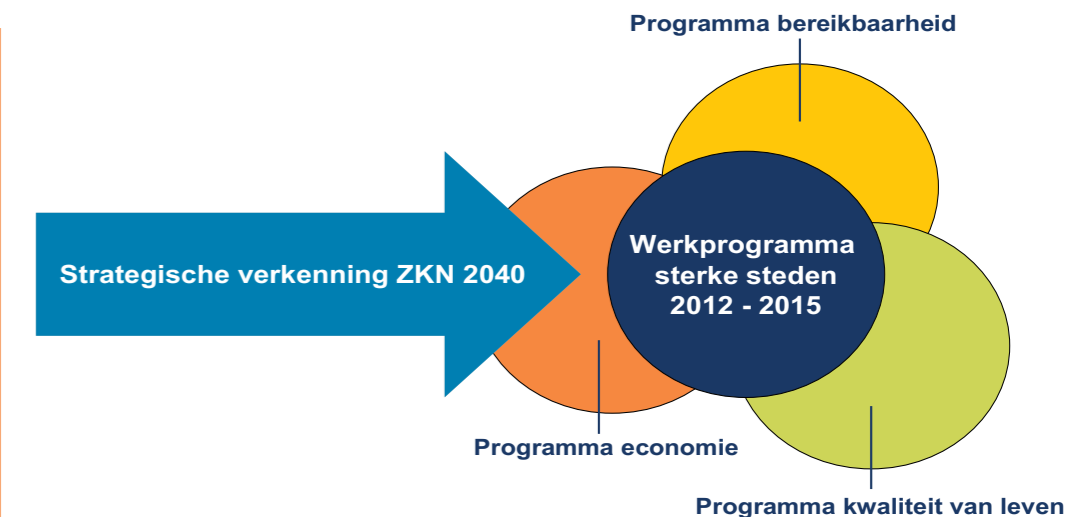
Daarmee biedt het werkprogramma – samen met de strategische visie - een kader voor de besluitvorming over ruimtelijk programma, prioritering, fasering en investeringen van onder meer de provincie en de twee steden.

Het werkprogramma is gefaseerd voorbereid. De eerste module was gericht op het opstellen van een meerjaren investeringsprogramma. Die eerste module is in april 2012 afgerond met bespreking in de colleges. Op die manier kon de inhoud worden meegenomen bij afwegingen van B&W's / gemeenteraden en GS / Provinciale Staten in het kader van hun begrotingscyclus c.q. voorjaarsnota's en begroting 2013.

De tweede module is dit voorjaar aangebouwd. In samenspraak met maatschappelijke partners is aandacht gegeven aan initiatieven om het vestigingsklimaat te versterken en de regio duidelijker te profileren. De projectvoorstellen - of beter: aanzetten daarvoor - hebben een plek gekregen in een zogenaamde initiatiefagenda. Deze is als bijlage opgenomen, maar heeft verder geen formele status. Er zijn ook geen extra middelen mee verbonden. Verder zijn in bijlagen afspraken opgenomen over verder gaande beleidsafstemming tussen gemeente en provincie in het ruimtelijk domein en over monitoring / afrekenbare doelen.

I.3 Relatie met andere programmalijnen

'Sterke steden' is één van de vier programmalijnen. Ofschoon de invalshoek van ZKN2040 (inclusief maatschappelijke dialoog) primair de ruimtelijke toekomst van de regio was, raakt deze uiteraard aan bereikbaarheid en mobiliteit, economische ontwikkeling en vestigingsklimaat in brede zin. De projecten en projectkansen die in ZKN2040 zijn gedefinieerd – en via dit document worden geprogrammeerd – hebben daarom niet alleen betrekking op 'sterke steden' zelf, maar raken ook de drie andere programmalijnen (bereikbaarheid, economie, kwaliteit van leven) én het provinciale programma IJssel-Vechtdelta (blauwe opgaven). Een beschrijving van bestuurlijke en ambtelijke verantwoordelijkheden voor elk van de projecten maakt onderdeel uit van dit werkprogramma. Op organisatorisch vlak spelen de Stuurgroep 'sterke steden' (inhoud) en Regiegroep ZKN (coördinatie) een belangrijke rol.

I.4 Meerwaarde van de samenwerking en principes programmasturing

Bestuurlijke lichtheid in de IJsseldelta, maar wel met de handen aan de schop. Dat is vrij vertaald het motto van het werkplan 2012 van ZKN. De verantwoordelijkheid voor de verschillende projecten blijft nadrukkelijk bij de afzonderlijke partners (gemeenten, provincie en in een enkel geval ook de rijksoverheid). ZKN is een vorm van netwerksamenwerking: er wordt bestuurlijk en ambtelijk afgestemd en er worden verbindingen gelegd op inhoudelijk en procesmatig vlak.

Rollen netwerksamenwerking

In hoofdstuk 3 geven we voor elk project aan wat de rol van de afzonderlijke partners is en wat die van de netwerksamenwerking. Waarmee kan de samenwerking van provincie en gemeenten het verschil maken bij projecten en beleidsafstemming voor de netwerkstad? De toegevoegde waarde zit niet zozeer in de projecten zelf als wel tussen de projecten. Dit zijn rollen die de ZKN samenwerking – regiegroep, stuurgroep en programmaorganisatie - denkt te kunnen spelen:

- ZKN als verbinder van inhoud, middelen en partijen
- ZKN als ambassadeur van de regio en behartiger van gezamenlijke belangen
- ZKN als proces- en procedureverlichter
- ZKN als antenne op de buitenwereld en initiator van kansrijke ontwikkelingen

Principes programmasturing 'sterke steden'

De provincie Overijssel definieert een programma als een "tijdelijke, unieke en complexe verzameling doelen en inspanningen waaraan organisaties met beperkte middelen doelgericht samenwerken". Kenmerkend voor een programma is dat het zich richt op het bereiken van maatschappelijke effecten, op een verandering. De doelgerichtheid van het programma is de drijvende kracht.

Idee is dat de projecten en activiteiten in een werkprogramma – zoals voor ZKN – opgeteld bijdragen aan het verwezenlijken van de missie, doelen en maatschappelijke effecten.

Programmasturing is gericht op het bevorderen van de samenwerking, het expliciet maken van eventuele conflicterende belangen en het zoeken naar constructieve oplossingen.

Programmasturing is dus vooral het op koers houden van wat partijen samen hebben afgesproken: vasthouden aan prioriteiten, voorkomen van concurrentie tussen projecten, zorgen voor complementariteit enzovoorts. Monitoring daarvan is daarom een belangrijk aspect van de samenwerking.

Principes bij programmasturing waar de ZKN samenwerking bij 'sterke steden' v an uit wil gaan zijn:

- Focus op gezamenlijke doelen
- Adequate afstemming
- Verbinden van inhoud en partijen
- Initiatief nemen voor vernieuwing
- Bestuurlijke lichtheid en meerlagige sturing

Focus op gezamenlijke doelen: in de eerste plaats is de samenwerking gericht op het bereiken van de gezamenlijk vastgestelde programmadoelen. Het creëren van maximale synergie tussen de projecten staat centraal. Waar mogelijk moet voorkomen worden dat tussentijdse bijstelling ten koste gaat van de programmadoelen. De samenwerking richt zich dus niet op de afzonderlijke doelen van de verschillende projecten, maar juist op de bijdrage aan het geheel. In theorie kan een project dat onvoldoende bijdraagt aan de programmadoelen worden ingeruild voor een project dat daar beter aan bijdraagt. Het is daarom belangrijk programmadoelen te monitoren.

Adequate afstemming: als projecten tegelijkertijd in ontwikkeling komen, kan er concurrentie ontstaan. Concurrentie is gezond als dit leidt tot betere kwaliteit. Voorkomen moet echter worden dat concurrentie bij ruimtelijk-economisch programma ertoe leidt dat uiteindelijk geen van de projecten succesvol tot uitvoering kan komen. Hier gaat dus het vooral om adequaat afstemmen van het netwerkstedelijk programma van woon- en werklocaties, maar ook van voorzieningen. Er is bovendien regionaal behoefte aan een verscheidenheid in kwaliteiten of milieus. Ook over complementariteit van woon- en werkmilieus moeten betrokken overheden afstemmen. De samenwerking van provincie en steden kan deze afstemming faciliteren en zorgen dat afspraken worden gemaakt, gemonitord en eventueel bijgesteld.

Verbinden van inhoud en partijen: de overheid trekt zich terug op haar kerntaken. De samenleving wordt nadrukkelijker aangesproken op haar verantwoordelijkheden. De beschikbaarheid van overheidsmiddelen staat onder druk en de complexiteit van de opgaven neemt toe. Het spanningsveld tussen te realiseren beleidsdoelen en beschikbare middelen wordt groter. Mede hierdoor bepaalt het investeringsvermogen van particulieren en marktpartijen in sterkere mate of gewenste ontwikkelingen tot stand komen. Dit is de nieuwe realiteit waarbinnen projectleiders en bestuurders zoeken naar financiering voor hun projecten, vaak ook door werk met werk te maken. De netwerksamenwerking kan het leggen van contacten met marktpartijen vergemakkelijken door podium te bieden. Consistentie in beleid en gezamenlijk optreden wekken bovendien vertrouwen bij potentiële investeerders.

Initiatief nemen voor vernieuwing: hiervoor is al aangestipt dat ZKN meerwaarde heeft wanneer vanuit regionaal perspectief afgestemd wordt of er voldoende variëteit is in woon- en werklocaties. Voorkomen moet worden dat bepaalde segmenten in de regio ontbreken. Daarnaast kunnen provincie en gemeenten ook vernieuwingen stimuleren en initiëren. Met een ontwikkelagenda worden vernieuwende voorbeeldprojecten (denk aan waterwonen of nieuwe werkmilieus) geïnitieerd die partijen verleiden om innovatief bij te dragen aan het regionale lange termijn perspectief.

Bestuurlijke lichtheid en meerlagige sturing: de netwerkorganisatie moet zeker geen tussenlaag of bureaucratisch orgaan worden. Het gaat juist om lichtheid gedacht vanuit de principes van netwerksturing. De betrokken partijen opereren vanuit gelijkwaardigheid.

Daarom staat vertrouwen centraal. De netwerkorganisatie faciliteert het vlot schakelen tussen de verschillende overheden, tussen verschillende schaalniveaus en tussen overheden en marktpartijen. ZKN is geen extra laag maar faciliteert een meerlagig sturingsmodel: dansen tussen de schalen.

1.5 Leeswijzer / opbouw van het werkprogramma

In hoofdstuk 2 van dit werkprogramma is de missie van 'sterke steden' ge(her)formuleert en uiteengelegd in doelstellingen. Daarbij is nauw aangesloten bij de uitkomsten van de strategische verkenning 2040. Hoofdstuk 3 is het eigenlijke meerjarenprogramma voor de jaren 2012 – 2015 met een doorkijk naar de periode daarna. Per programmaonderdeel zijn projecten beschreven in termen van beoogd resultaat, fasering, verantwoordelijkheden en investeringsbehoefte. Dit hoofdstuk omvat ook een investeringsfilosofie en prioriteitstelling. Daarmee sluit module 1 af. De bijlagen vormen de tweede module. Bijlage 1 is de aanzet voor een maatschappelijke initiatiefagenda. Verder zijn afspraken over beleidsmatige samenwerking (bijlage 2) en monitoring (bijlage 3) opgenomen. Over de toekomstvisie is uitvoerig gesproken met maatschappelijke partners en zij zijn ook geconsulteerd over de investeringsprioriteiten (zie bijlage 4).

Schematisch ziet dat er zo uit:

2. Missie, doelen en beoogde effecten

2.1 Missie

De essentie van een programmatische aanpak is dat een gewenste verandering centraal staat en uit elkaar wordt gelegd in kwantificeerbare doelstellingen. Die geven op hun beurt weer richting aan concrete uitvoeringsprojecten, nieuwe initiatieven, beleidsafstemming en communicatie acties. Opgeteld zetten projecten en acties een beweging in gang die nodig is om de netwerkstad “toekomstbestendig” te maken. Dit in lijn met ZKN2040 en de bestuurlijke accenten die daarin zijn aangebracht.

Als missie voor de programmalijn sterke steden is geformuleerd:

“het versterken van de ruimtelijke structuur van de netwerkstad gericht op het verbeteren van het vestigingsklimaat en benutten van de economische en groenblauwe potenties”.

In deze missie ligt besloten dat het in deze programmalijn primair gaat om de ruimte van de netwerkstad, maar dat deze nadrukkelijk in dienst wordt gesteld van het economisch functioneren van de regio. Met andere woorden: investeringen in ruimte en infrastructuur van backbone ZKN' moeten de positie van die stuwende economische sectoren versterken waarmee de Regio Zwolle het verschil denkt te kunnen maken. In de missie ligt ook besloten dat de ontwikkeling van de netwerkstad in balans moet zijn met de groene en blauwe draagkracht van de omgeving. Dus: beschermen door ontwikkelen.

2.2 Lijnen naar de toekomst en doelen

In de Strategische Verkenning ZKN2040 zijn vier lijnen naar de toekomst geformuleerd. Deze lijnen dicteren als het ware de programmadoelen voor de korte en middenlange termijn. We nemen de volgende kwalitatieve doelen als uitgangspunt voor het programma 2012-2015:

Lijnen naar de toekomst	Doelen
I. Profiteren van de strategische ligging van ZKN	economisch en ruimtelijk programma toevoegen op kansrijke locaties, dat wil zeggen de goed ontsloten knooppunten van nationale en internationale assen binnen de netwerkstad
II. Verbeteren interne en externe bereikbaarheid van ZKN	economische toplocaties beter (inter) nationaal ontsluiten en regionaal met elkaar verbinden
III. Blauwe en groene opgaven als kans benutten voor ZKN	ruimtelijk vernieuwen en herstructureren door te anticiperen op de klimaatopgave
IV. Profileren ZKN en regio als innovatieve vestigingsplaats	versterken vestigingsklimaat door toevoeging onderscheidende woon- en werklandschappen

2.3 Beoogde effecten meetbaar maken

Volgens de kunst van het programmeren moeten (maatschappelijke) effecten – de ‘outcome’ – zo concreet mogelijk worden geformuleerd. Dat geeft een basis voor sturing. Het begrip ‘concreet’ refereert op tactisch niveau veel meer aan de stip op de horizon die inspireert en samenbindt (MAGIE = meetbaar, acceptabel gecommuniceerd, inspirerend en engagerend) dan aan zogenaamde SMART-doelen die vaak op projectniveau worden gehanteerd en waarbij de afrekenbaarheid in tijd centraal staat. Werken met effectindicatoren veronderstelt dat de nulsituatie bekend is en ontwikkelingen van jaar tot jaar gevolgd kunnen worden. Veel maatschappelijke effecten van investeringen nu worden pas op langere termijn (2020) zichtbaar.

We kiezen ervoor om géén eigen onderzoek te doen of eigen data te verzamelen, maar slim gebruik te maken van demografische, economische, verkeerskundige en ruimtelijke informatie van steden en provincie. Door deze te combineren ontstaat een “barometer” op de schaal van de netwerkstad en kunnen trends leesbaar gemaakt worden. In bijlage 3 wordt ingegaan op de effect-indicatoren bij de doelen van het programma ZKN.

3. Meerjaren investeringsprogramma

3.1 Investeringsfilosofie

Het is de bedoeling dat voorliggend meerjarenprogramma richting gaat geven aan investeringsbeslissingen van gemeenten, provincie en rijksoverheid. Vooraf een aantal principes.

Afweging op programma- én projectniveau

Het ZKN-programma is een gezamenlijk referentiekader: projecten die bijdragen aan het versterken van de ruimtelijke structuur zijn benoemd, de financiële ruimte wordt bepaald en prioriteiten gesteld. Concrete financiële afwegingen van rijk, provincie en gemeenten worden echter steeds op projectniveau gemaakt en niet op programmaniveau. De eerste verantwoordelijke partij regelt zelf de eventuele cofinanciering door andere partijen. De kracht van het plan en de onderbouwing daarvan bepaalt of de investeringsbehoefte of indicatieve kostendekking die in dit meerjarenprogramma is opgenomen, omgezet kan worden in feitelijke investeringen. Raden en staten hebben daarin uiteraard een prominente stem.

Actieve prioriteitstelling

De bij ZKN betrokken overheden moeten verstandig omspringen met hun schaarse middelen. In het licht van de strategische visie ZKN worden de projecten die in de periode 2012 tot 2015 op de agenda staan vergeleken en beoordeeld op hun bijdragen aan de missie en doelen van het programma 'sterke steden'. Wat het meest bijdraagt moet de meeste prioriteit hebben: dat is actieve prioriteitstelling. Alternatief zou zijn te investeren in die onderdelen die op de korte termijn het meest haalbaar zijn: wat het eerste komt, dat het eerst maakt. ZKN kiest daar niet voor.

Investeringsladder

Een project komt pas op de investeringsagenda als het aantoonbaar bijdraagt aan de programmadoelen voor de netwerkstad. Voor wat betreft de kostendekking stellen wij voor een ladderprincipe te hanteren: eerst nagaan in hoeverre de markt kan en wil bijdragen in ontwikkelingen, vervolgens zijn gemeenten aan zet ("decentraal wat kan") en alleen als er een duidelijk regionaal of nationaal belang is, investeren provincie of rijksoverheid mee ("centraal wat moet"). Overijssel heeft het provinciale belang gedefinieerd in de omgevingsvisie en werkt een en ander verder uit in het verlengde van het collegeakkoord. Het rijk en de EU investeren mee vanuit respectievelijk nationale en Europese belangen.

Gradatie in hardheid financiële afspraken

De veronderstelling is dat alle projecten die zijn benoemd in ZKN2040 – en dus overgenomen in dit werkprogramma¹ – uiteindelijk bijdragen aan ruimtelijke structuurversterking. Toch is er een verschil tussen harde projecten waarover een uitvoeringsbesluit is genomen of waarvoor dat medio 2012 wordt verwacht (categorie A), projecten die in voorbereiding zijn maar waarover pas tussen 2012 en 2015 een finaal besluit verwacht wordt (categorie B) en projecten die nog in studie zijn en onvoldoende zicht is op feitelijke investeringen (categorie C). Het meerjaren(investerings)programma wil daarmee in de pas lopen: voor categorie A moet de kostendekking gegarandeerd zijn terwijl bij categorie B volstaan kan worden met een reservering voor (tenminste een deel van) de kosten en bij categorie C met een eventuele toezegging om bij te dragen in de plankosten. Deze gradatie maakt het programma makkelijker hanteerbaar en flexibeler.

3.2 Profiteren van strategische ligging van ZKN

In de toekomstvisie van ZKN2040 staat dat het er om gaat de strategische ligging van Zwolle en Kampen op het scharnier tussen de Randstad, Noord-Nederland en Oost-Nederland te verzilveren, door gebiedsontwikkeling op knooppunten en in relatie tot nationale infrastructuur zoals de Hanzelijn, de A28 en de A50/N50. De belangrijkste knooppunten zijn de Spoorzone Zwolle, de omgeving van het nieuwe Hanzestation in Kampen en de Voorsterpoort aan de A28. De Zuiderzeehaven in Kampen vervult een belangrijke hubfunctie in de afwikkeling van goederen vanuit de Tweede Maasvlakte naar Noord-Duitsland en andersom. Nieuwe knopen in het stedelijk weefsel ontstaan ondermeer op de Ring Zwolle en in relatie tot de vertramming van de Kamperlijn met tussenstops die woon- en werklocaties ontsluiten.

Projecten in dit programmaonderdeel:

Spoorzone Zwolle: doel is om station Zwolle uit te bouwen tot een toekomstbestendig multimodaal vervoersknooppunt en het realiseren van een integrale gebiedsontwikkeling van het omliggend gebied (circa 50 hectare). Het station Zwolle moet een efficiënt OV-knooppunt worden met ook een goede bereikbaarheid voor auto en langzaam verkeer. Het omliggend gebied biedt kansen voor een hoogwaardig centrumstedelijk milieu met functies voor wonen, werken, studeren en ontmoeten.

Locatieontwikkeling Hanzestation Kampen: Het betreft een gebiedsontwikkeling rond het nieuwe station (ca. 32 hectare) aan de Hanzelijn in het zuiden van Kampen, met ruimte voor wonen, voorzieningen, kantoren, winkels. Door de ontwikkeling van het gebied rond het station ontstaat een levendig en dynamisch 'ontvangstgebied', met aantrekkelijke overstapmogelijkheden tussen spoor en weg (N50).

Voorsterpoort Zwolle: Gebiedsontwikkeling aan de A28 met een nieuwe halte aan de Kamperlijn, waarbij regionale functies zijn voorzien: kantoren, retail en grootschalige leisure.

Doorontwikkeling Zuiderzeehaven: door toevoeging van 50 hectare nat bedrijventerrein in Kampen. De doorontwikkeling van de Zuiderzeehaven moet de regio als logistiek knooppunt versterken en draagt bij aan het verder groeien naar een (inter)nationale draaischijf tussen de zeehavens en knooppunten in het Europese achterland.

¹ Zestien veelal bestaande projecten zijn overgenomen uit ZKN2040. Het Polymer Science Park is een actuele ontwikkeling van een werklocatie met primair economische impact, maar deze heeft ook ruimtelijke consequenties en PSP kan uitgroeien tot een nieuwe knoop in de netwerkstad.

Project Beoogd resultaat	Meerwaarde samenwerking	Planning / categorie	Verantwoordelijkheid	Investeringskosten en dekking; 2012-2015
1. Spoorzone Zwolle - Realiseren van een efficiënt OV-knooppunt - Aantrekkelijker maken van het gebied om te bezoeken en te verblijven - Creëren van een centrumstedelijk milieu met woon-, werk- en onderwijsfuncties. - Verbeterde bereikbaarheid en doorstroming van openbaar vervoer, fietsers en voetgangers - Goede bereikbaarheid per auto, gecombineerd met voldoende parkeerplaatsen - Terugdringen van de barrièrewerking van het spoor (fysiek en mentaal)	- Verbinden van inhoud - Afstemming - Opvangen gevolgen van werkzaamheden voor bereikbaarheid van de regio.	Cat.A = besloten: over de spoorse werkzaamheden heeft besluitvorming plaatsgevonden en is de uitvoering deels al gestart. Ook over mobiliteitsverbetering in verlengde van het verplaatsten busstation heeft besluitvorming plaats gevonden. Cat.B = in voorbereiding: besluitvorming over beschikbaar stellen middelen en marsroute op basis stedenbouwkundig plan. Afhankelijk van besluitvorming kan uitvoering starten in 2013 of 2014 met een ingeschatte oplevering in 2016 of 2017. De totale gebiedsontwikkeling neemt naar schatting de komende 20 jaar in beslag.	Zwolle / ZKN-niveau, in samenwerking met provincie. Bestuurlijk : Piek (gemeente) en Boerman (provincie) Project :R. Tutert Rodenberg Voor de Spoorzone is een projectorganisatie in het leven geroepen waarin de volgende partijen participeren: - Gemeente Zwolle., - Provincie Overijssel, - NS/NS Poort, - Prorail, - Rijksgebouwen-dienst. Deze partijen hebben een gezamenlijk Breed Bestuurlijk Overleg.	Kosten van de spoorse werkzaamheden zijn gedekt door het rijk (ca. 200 mln) Investeringskosten voor infra, openbaar vervoer, openbare ruimte en fiets- en autoparkeren bedragen ca. 105 mln. tot 2017. De colleges van de provincie Overijssel en de gemeente Zwolle hebben inmiddels afgesproken 85-90 miljoen te reserveren voor dit project. Daarnaast wordt voor het fiets- en autoparkeren gerekend op bijdragen vanuit het rijk en private financiering.

Project Beoogd resultaat	Meerwaarde samenwerking	Planning / categorie	Verantwoordelijkheid	Investeringskosten en dekking; 2012-2015
2. Locatieontwikkeling Hanzestation Kampen Aantrekkelijk woonmilieu (ca. 700 woningen), goed ontsloten door spoor en weg (N50) - Een levendig en dynamisch 'ontvangst-gebied' voor reizigers die aankomen vanuit het nieuwe station. - Ruimte voor maatschappelijke voorzieningen: MBO, Brede School, sporthal, gezondheids- en welzijnsvoorzieningen, eventueel moskee - Vervoersknooppunt, met aantrekkelijke vervoers- en overstapmogelijkheden (tussen spoor en weg) voor reizigers uit Kampen plus omliggende regio.	- Positioneren van het gebied rond het Hanzestation als toegangspoort van ZKN - Lobby naar rijk, NS Prorail, bijvoorbeeld over plaatsing OV-fietsen. - Afstemmen programmering kantoren	Cat.A = besloten Februari 2012 is vaststelling van het bestemmingsplan voorzien, samen met anterieure overeenkomsten tussen gemeente en ontwikkelaars. Daarna wordt begonnen met uitvoering.	Bestuurlijk :Veldhoen (Kampen) Project : Heijenrath/ Romkes Uitvoering door gemeente en ontwikkelscombinatie Rotij. Aansturing via een gezamenlijke stuurgroep.	Dekking van investeringen is voorzien via twee sluitende grond-exploitaties. Er is een subsidie van de provincie van 1 mln. voor het 'opplussen' van de openbare ruimte rond het station. Voor de P+R-voorziening rond het station en de inrichting van de verlengde Niersallee is samen een extra investering van 2,2 miljoen nodig, waarvoor nog geen dekking is.

Project Beoogd resultaat	Meerwaarde samenwerking	Planning / categorie	Verantwoordelijkheid	Investeringskosten en dekking; 2012-2015
3. Voorsterpoort Zwolle • Verbetering van de regionale economische diversiteit, door toevoeging van kantoren, retail en grootschalige leisure • Door een nieuwe halte aan tramlijn naar Kampen wordt Voorsterpoort beter ontsloten door openbaar vervoer, direct met het station.	• Afstemming in programmering kantoren, retail, leisure.	Cat.A = begin 2012 is flexibel ontwikkelkader voorzien vastgesteld. Het is vervolgens 'wachten' op geïnteresseerde partijen die willen investeren/vestigen.	Bestuurlijk : De Heer (Zwolle) Project : Schotman	Voor de ontwikkeling van de eerste bouwvelden inclusief infra-ontsluiting is 5,8 miljoen euro nodig. Voor een doorgang onder het spoor in relatie tot de Kamperlijn en fiets/spoorbrug Blaloweg – zijn de ingeschatte kosten 4 miljoen euro. Overige infrastructurele werkzaamheden bedragen circa 15 miljoen. Een deel van deze kosten zal gedekt kunnen worden uit een daarvoor ingericht fonds. De overige kosten zijn nog ongedekt.

Project Beoogd resultaat	Meerwaarde samenwerking	Planning / categorie	Verantwoordelijkheid	Investeringskosten en dekking; 2012-2015
4. Doorontwikkeling Zuiderzeehaven Kampen De doorontwikkeling van de Zuiderzeehaven na 2015 moet gaan bijdragen aan: • Werkgelegenheid en toegevoegde waarde door versterking van het logistieke knooppunt in ZKN en ruimte voor bedrijvigheid. • Toevoeging multimodale bereikbaarheid van regio / verbeterde bereikbaarheid over water • Vervoer over water is gunstiger dan over de weg: mogelijk verminderen CO2-uitstoot • Verbeteren ruimtelijke kwaliteit, met name bij een herstructurering Haatlandhaven	• Afstemmen van de bereikbaarheid haven (bijv. opwaardering N50 en N307). • Programmering van herstructurering en uitbreiding andere bedrijventerreinen (bijv. Hessenpoort): streven naar complementariteit. • Gezamenlijk optrekken – ook met Meppel – in het zoeken samenwerking met havens Rotterdam en Amsterdam. • Lobby voor vergroting Lorentzsluizen in de Afsluitdijk en verdieping vaarroutes in IJsselmeer. • Acquisitie van bedrijven • Profileren van de regio als logistiek knooppunt. • Op termijn mogelijk vorming één havenbedrijf voor ZKN en Meppel.	Cat.C = in studie Begin 2012 wordt gestart met een haalbaarheidsonderzoek naar de eerste optie voor doorontwikkeling van de bestaande Zuiderzeehaven: herstructurering Haatlandhaven. Eventuele realisatie na 2015.	Bestuurlijk : Treep (Kampen) Project : Pals	Proceskosten in de voorbereiding van de realisatie worden geschat op 300.000 euro per jaar. Besluitvorming over dekking van de proceskosten is voorzien in perspectievennota's.

3.3 Verbeteren interne en externe bereikbaarheid ZKN

Voor versterking van de kracht van de netwerkstad – in de context van de bredere economisch regio – zijn het behoud van uitstekende (inter)nationale bereikbaarheid en het optimaliseren van het systeem van woon- en werkrelaties basisvoorwaarden. Dat is één van de conclusies van de toekomstvisie ZKN2040. Het op de lange termijn kunnen garanderen van doorstroming op de A28 en de A50/N50 is zeer relevant, evenals het opwaarderen van verbindingen naar Twente (N35) en Lelystad / Almere (N50 / N307). Daarmee verbindt ZKN zich met andere economische centra. De Hanzelijn die in 2012 in gebruik wordt genomen is uit dat oogpunt uiteraard van groot belang.

De verknoping en bereikbaarheid van belangrijke woon- en werklocaties is belangrijk voor het functioneren van het daily urban system'. Vergroten van interne bereikbaarheid en verkorten van reistijden binnen de regio zorgen er voor dat een grotere interne markt bediend kan worden, dat schaalvoordelen voor bedrijven ontstaan en dat meer arbeidspotentieel kan worden aangeboord. Naast het realiseren van hoogwaardig openbaar vervoer in de regio zijn de doorstroming op de Ring van Zwolle, het verbeteren van de bereikbaarheid van de binnensteden en de vertraming van de Kamperlijn relevante projecten vanuit het oogpunt van interne bereikbaarheid.

Projecten in dit programmaonderdeel:

Gebiedsgerichte verkenning A28: Door recente en huidige investeringen op de A28 en aansluitende wegen is de verwachting dat de congestie op de ring van Zwolle in ieder geval tot 2020 is opgelost. Maar de mogelijkheid bestaat dat na 2020 er opnieuw problemen zullen ontstaan in de doorstroming van het autoverkeer rondom met name de aansluiting van Zwolle-Zuid (Spoolderplein) op de A28.

Opwaarderen N50 / N307: De N50 en N307 behoren tot de drukste N-wegen van Overijssel. Ze vormen op dit moment bottlenecks voor de doorstroming. Het project beoogt een opwaardering van beide wegen.

Vertraming Kamperlijn: Verbeteren van de ov-bereikbaarheid tussen Zwolle en Kampen door de bestaande spoorlijn om te zetten in een tramverbinding met vier nieuwe haltes (3 in Zwolle, 1 in Kampen).

Verbeteren N35: Het doel van het project is het verbeteren van de verkeersdoorstroming en verkeersveiligheid op de N35 tussen Zwolle en Wijkthmen. De weg wordt hiervoor opgewaardeerd van een 2x1 weg naar een 2x2 weg (over een lengte van 3-4 kilometer) en de weg wordt omgelegd langs Wijkthmen. Op dit moment is het wegdeel een belangrijke bottleneck in het verkeer van en naar Zwolle.

Ring Zwolle: Het doel van het project is om de doorstroming van het verkeer tussen de binnenring en de buitenring te verbeteren. Op dit moment ligt de focus in het project op de bereikbaarheid van de binnenstad en de doorstroming van het openbaar vervoer, aangezien zich hierin de grootste knelpunten voordoen. Er wordt ingezet op realisatie van OV-doorstroommassen en optimale benutting van bestaande infrastructuur door dynamisch verkeersmanagement.

Project Beoogd resultaat	Meerwaarde samenwerking	Planning / categorie	Verantwoordelijkheid	Investeringskosten en dekking; 2012-2015
5. Gebiedsgerichte verkenning A28 Indien monitoring van ontwikkelingen van de ring en A28 corridor daarvoor aanleiding geven, zal een gebiedsgerichte verkenning worden opgestart naar de lange termijn knelpunten en mogelijke oplossingsrichtingen	Meerwaarde voor samenwerking in ZKN-verband kan liggen in een eventuele lobby naar het rijk, wanneer helder is wat te verwachten problemen en mogelijke oplossingen zijn.	Cat. C = mogelijke gebiedsgerichte verkenning A28 (met de gebiedsgerichte verkenning A28 uit 2007 als basis). In het bestuursteam bereikbaarheid wordt in 2013 een eventuele verkenning besproken en daar wordt een besluit genomen over eventuele start en scope van het onderzoek.	Gemeente Zwolle en de provincie zullen vermoedelijk samen optrekken in de verkenning.	Kosten en dekking van een verkenning zullen nader bepaald moeten worden naar aanleiding van een besluit over de start en scope van een onderzoek.

Project Beoogd resultaat	Meerwaarde samenwerking	Planning / categorie	Verantwoordelijkheid	Investeringskosten en dekking; 2012-2015
6. Opwaarderen N50 / N307 • Verbeteren van de bereikbaarheid en doorstroming • Door een verbeterde bereikbaarheid is er een indirecte bijdrage aan het economisch klimaat van de regio • Impuls voor de verkeersveiligheid	• Onderlinge afstemming en coördinatie. • Gezamenlijke lobby	N50: Cat.B = in voorbereiding; Budget is gereserveerd. Planstudie start in 2012. Aanleg is voorzien in 2014-2015. N307: Cat.B = in voorbereiding; Verkenning vindt plaats in 2012. Op basis daarvan besluiten over vervolgstappen. Eventuele planstudie zou kunnen volgen in 2013-2014. De realisatie zou kunnen plaatsvinden vanaf 2015.	Bestuurlijk aanspreekpunt ZKN: Kok (provincie) Contactpersoon: Kinds N50: Rijkswaterstaat Oost-Nederland is trekker van het project en levert de projectleider. N307: Provincie Flevoland is trekker van de verkenning met een gezamenlijk gedragen eindproduct van Flevoland en Overijssel	N50: totale investering bedraagt ca. 13,4 mln euro. Dit is gedekt door het Rijk (ca. 8 mln) en de provincie (ca. 4,4 mln). N307: nader te bepalen, op basis van verkenning. Waarschijnlijk niet voor 2015.

Project Beoogd resultaat	Meerwaarde samenwerking	Planning / categorie	Verantwoordelijkheid	Investeringskosten en dekking; 2012-2015
7. HOV Kamperlijn • De verwachting is dat er ca. 8.500 reizigers per dag gebruik gaan maken van de tram • Ontsluiting via openbaar vervoer van woonlocatie Stadshagen; • Ontsluiting via openbaar vervoer van werklocaties Voorsterpoort en Spoorlanden • Schoner en stiller vervoer ten opzichte van dieseltrein en bussen.	• Onderlinge afstemming en coördinatie is van belang aangezien alle partners nodig zijn in de realisatie van het project.	Tot vertraming Kamperlijn was besloten. Nadat de aanbesteding mislukt is zijn hernieuwde gesprekken gaande over de toekomst van de Kamper(spoor) lijn. Planning is dat deze na de zomer2012 tot besluitvorming zal leiden.	Bestuurlijk : Kok Project:Tomassen	Kosten van de toekomst van de Kamperspoorlijn zijn afhankelijk van de te kiezen richting. Aanleg van de vertraming was ingeschat op 26 miljoen euro. Dit zou gedekt zijn door financiering van provincie, rijk, prorail, en gemeenten. Dekking van eventuele kosten van een alternatief is nog niet besproken.

Project Beoogd resultaat	Meerwaarde samenwerking	Planning / categorie	Verantwoordelijkheid	Investeringskosten en dekking; 2012-2015
8. Verbeteren N35 • Verbeterde doorstroming. • Verbeterde leefbaarheid in Wijthmen door omlegging N35 langs het dorp en verbeterde doorstroming. Overlast door geluid en uitstoot zal afnemen. • Optimaliseren behoud landschap (in het bijzonder Landgoed Soesloo). Door de keuze voor de 'korte variant' van de omlegging van Wijthmen, blijft het landschap zoveel mogelijk gespaard • Verbetering verkeersveiligheid.	• Afstemming • Lobby voor verdere verbetering N35 als verbinding met kennisregio Twente	Cat.A = besloten. Medio 2012 ligt het Ontwerp Tracébesluit ter inzage. Eind 2012 is vaststelling van het Tracébesluit voorzien en eventueel beroep bij Raad van State. Uitvoering daarna in 2013-2014.	Bestuurlijk aanspreekpunt ZKN: Kok Project : contactpersoon: Kinds Het Ministerie van I&M is opdrachtgever, mede-financier en bevoegd gezag. Rijkswaterstaat Oost-Nederland is opdrachtnemer	Oorspronkelijke inschatting was investering van 59 miljoen. Hiervoor was dekking gevonden door provincie en rijk. Inmiddels is het bedrag 68 miljoen. De extra 9 miljoen wordt gedekt uit bijdragen van Rijk, provincie en gemeente (ieder 3 miljoen).

Project Beoogd resultaat	Meerwaarde samenwerking	Planning / categorie	Verantwoordelijkheid	Investeringskosten en dekking; 2012-2015
9. In de ban van de Ring: binnenring Zwolle • Verbeteren van de bereikbaarheid van de binnenstad voor auto, ov, fietsers en voetgangers. • Het doel is om in 2020 stabiel in de top-10 van beste binnensteden in Nederland te staan voor bereikbaarheid. In 2011 scoorden 'parkeren' en 'bereikbaarheid OV in stad' laag. • In de Mobiliteitsvisie hebben gemeente en provincie de ambitie uitgesproken om in 2018 50% meer reizigers te vervoeren met het openbaar vervoer. • Verbeteren van de leef- en verblijfskwaliteit door een betere doorstroming en afwikkeling van verkeer. • Dit werkt ook door in verbeterde verkeersveiligheid en verminderde milieuhinder.	• Verbinden en positioneren van het project in breder perspectief van andere bereikbaarheids-projecten, bijvoorbeeld vertramming van de Kamperlijn.	Cat A = besloten. Eind 2012 wordt gestart met realisatie doorstroomassen voor de westflank, bij de Katerdijk. Tot 2015 is de planning gericht op voorbereiding en uitvoering van verschillende andere onderdelen van de westflank, realisering pas na 2015. In 2012 zal ook gewerkt worden aan een visie op dynamisch verkeersmanagement en zal ook een verkeersmodel worden gemaakt voor de doorstroomassen aan de noord- en oostflank.	Bestuurlijk : De Heer (Zwolle) Project: Tjepkema / De Groot	Inschatting van de investeringskosten is 16 mln voor ontwerp, voorbereiding en uitvoering van de OV-doorstroomassen. Dit is gedekt met subsidies van provincie en rijk en middelen van de gemeente. De kosten voor dynamisch verkeersmanagement worden uit verschillende bronnen gefinancierd

3.4 Blauwe en groene opgaven benutten als kans voor ZKN

De toekomstvisie 2040 gaat er van uit dat de netwerkstad moet (leren) omgaan met wateropgaven en inspelen op de kansen die dit biedt voor woonaantrekkelijkheid, vestigingsklimaat en innovaties. De regio bereidt zich voor op een majeure wateropgave vanwege de te verwachten hogere piekafvoeren van de rivieren en de (mogelijke) peilstijging van het IJsselmeer. Bij deze doelstelling gaat het om het slim meekoppelen van andere belangen en om het uitnutten van de kennis en ervaring die in de regio wordt opgedaan als exportartikel. De ontwikkeling van de IJsseldelta-Zuid is een in het oogspringend project dat grotendeels in uitvoering is of binnenkort komt. De ruimte die aan de Vecht gegeven moet worden, is een nieuwe uitdaging en wordt gecombineerd met ontwikkeling van de Vechtcorridor. Daarbij worden ook knelpunten in de bereikbaarheid weggenomen en economie toegevoegd op knooppunten (Hessenpoort).

Projecten binnen dit programmaonderdeel:

IJsseldelta-Zuid: dit is een programma voor een integrale gebiedsontwikkeling in het gebied ten zuiden van Kampen, waarmee wordt bijgedragen aan waterveiligheid, verbeteren van bereikbaarheid, woningbouw, toeristisch-recreatieve infrastructuur, economische structuur enzovoorts. Centraal element in de gebiedsontwikkeling in IJsseldelta-Zuid is de realisatie van de Bypass.

Ruimte voor de Vecht is een programma dat zich richt op verbetering waterveiligheid in combinatie met een sociaal-economische impuls en natuuropgaven in het hele Vechtdalgebied (ZKN is slechts een onderdeel daarvan). Binnen dit programma wordt voor Vechtcorridor-Noord gewerkt aan een structuurvisie gericht op het verhogen van de aantrekkelijkheid en beleving van het gebied als entree voor het Vechtdal, goed bereikbaar voor auto en langzaam verkeer (o.a. een vernieuwde N340). Verder gaat het om een zorgvuldige landschappelijke inpassing van bestaande functies, ontwikkeling van een bedrijventerrein voor kleinschalige bedrijvigheid in het groen en versterking van de buitendijkse natuurwaarden langs de Vecht.

Ruimte voor de IJssel: verbetering van de hoogwaterveiligheid en ruimtelijke kwaliteit langs de IJssel. Hiervoor worden verschillende projecten uitgevoerd waarin het water meer ruimte krijgt, gekoppeld aan impulsen voor ruimtelijke kwaliteit. In Zwolle Kampen Netwerkstad gaat het om dijkverlegging bij Westenholte, uiterwaardvergraving Scheller en Oldeneler Buitenwaarden en zomerbedverlaging Beneden-IJssel.

Nationaal landschap IJsseldelta: Het doel voor het nationaal landschap IJsseldelta is om de landschappelijke kernkwaliteiten te behouden en te versterken. 'Behoud door ontwikkeling' is daarbij het credo.

Project	Beoogd resultaat	Meerwaarde samenwerking	Planning / categorie	Verantwoordelijkheid	Investeringskosten en dekking; 2012-2015
10. Integrale ontwikkeling IJsseldelta-Zuid	Met de integrale gebiedsontwikkeling ten zuiden van Kampen worden verschillende doelen gecombineerd: • Verbeteren van de waterveiligheid • Verbeteren van bereikbaarheid • Realisatie woningbouw • Verbeteren van toeristisch-recreatieve infrastructuur • Realiseren van een ecologische verbinding tussen IJssel en Veluwerandmeren • Agrarische structuurversterking • Economische structuurversterking	IJsseldelta-Zuid is voor alle ZKN-partners van belang: waterveiligheid op de IJssel natuurontwikkeling, economische impuls door agrarische structuur te versterken en verbetering toeristisch-recreatieve infrastructuur. Onderlinge samenwerking en afstemming is nodig gelet op complexiteit en belangen	Cat.A = bestuursovereenkomst gesloten tussen betrokken partners over het project (2010).. Daarnaast wordt medio 2012 een besluit verwacht op basis van de planstudie die momenteel wordt uitgevoerd	Bestuurlijk : Rietkerk Project : Buskens De provincie Overijssel is trekker en coördinator voor het programma gebiedsontwikkeling IJsseldelta-Zuid.	De investeringskosten zullen gedekt worden door het rijk, de provincie en de gemeente Kampen. De financiering van IJsseldelta-Zuid verloopt via een eigen programma en spoor.

Project Beoogd resultaat	Meerwaarde samenwerking	Planning / categorie	Verantwoordelijkheid	Investeringskosten en dekking; 2012-2015
11. Ruimte voor de Vecht /Vechtcorridor Ruimte voor de Vecht richt zich op het gebied van grens tot monding en draagt in relatie tot ZKN bij aan: • verbetering waterveiligheid voor mens en dier in het Vechtdal; • sociaal-economische impuls (recreatie, toerisme en landbouw); • natuuropgaven (zowel water- als landnatuur) • verhogen van de beleving van en kennis over het Vechtdalgebied bij bewoners/ ondernemers en bezoekers De Vechtcorridor is het gebied tussen Vechtpoort, de mogelijke toekomstige woningbouwlocatie bij Berkum en Hessenpoort (na 2020). Voor het noordelijk deel is in relatie tot het Provinciaal Inpassingsplan (PIP) N340 een structuurvisie in voorbereiding. Vaststelling voorzien in eerste helft 2012. Doelstellingen van de structuurvisie zijn: • ruimtelijke inpassing van de N340; • realiseren groene dragerstructuur voor optimale bereikbaarheid en beeldkwaliteit; • ruimte voor de ontwikkeling van bruto 12 ha terrein voor kleinschalige bedrijvigheid in het groen • Truimte voor de inpassing van “groene” functies, zoals de Anningahof, commerciële vrijetijdsvoorzieningen en verblijfsrecreatie; • goede ontsluiting van het gebied voor snel en langzaam verkeer.	Meerwaarde zit in samenwerking en afstemming tussen partners en projecten binnen ZKN. Bijvoorbeeld als het gaat om de verbinding tussen het Vechtdal en het nationaal landschap. Onder andere met realisatie van het pontje Kijk in de Vegt en/of Natura 2000 gebied in de uitwaarden van Zwarte Water en Vecht. Ook zit er meerwaarde in het gezamenlijk vermarkten Vechtdal als aantrekkelijke, toeristisch-recreatieve regio. Zowel ingrepen op de Vecht als ingrepen op het IJsselmeer en/of Zwarte Water kunnen gevolgen hebben voor het waterpeil en daarmee de waterveiligheid bij Zwolle. Afstemming op dit punt is noodzakelijk.	Ruimte voor de Vecht: Cat. A = PS heeft ingestemd met een investeringsbesluit voor het programma Ruimte voor de Vecht: Vechtcorridor Noord: Cat. B = afronding en besluitvorming over de structuurvisie Noord loopt parallel aan het proces voor het PIP N340. In oktober 2012 is vaststelling structuurvisie door gemeenteraad Zwolle voorzien. Eind 2012 kan ontwerp bestemmingsplan op basis van structuurvisie Vechtcorridor Noord gereed zijn voor procedure en besluitvorming.	Trekker van het programma Ruimte voor de Vecht is de provincie Overijssel. Bestuurlijk : Boerman (provincie) Project :Bos Trekker van Vechtcorridor-Noord is gemeente Zwolle. Bestuurlijk: project-wethouder: Dannenberg; portefeuillehouder infra en vastgoed: De Heer; Project: Kroese.	De totale kosten van de projecten binnen het programma Ruimte voor de Vecht bedragen ca. 40-45 miljoen euro. De provincie financiert ca. 19 miljoen euro. De programmapartners (o.a waterschappen, gemeenten) vullen aan met eigen bijdragen. Van de nog benodigde investeringen tussen de 20 en 25 miljoen is ongeveer 12 miljoen euro definitief beschikbaar. In Vechtcorridor Noord is ca. 3,5 miljoen euro aan investeringen voorzien voor de dragers/de landschapsstructuur van de groene inrichting van het gebied en voor de inpassing van functies. Dit is exclusief de kosten voor de verplaatsing van de N340. De 1e fase (2012/2015 kost ca. 850.000 Euro, te dekken uit provinciaal budget Ruimte voor de Vecht en door de gemeente. Overleg hierover loopt nog.

Project Beoogd resultaat	Meerwaarde samenwerking	Planning / categorie	Verantwoordelijkheid	Investeringskosten en dekking; 2012-2015
12. Ruimte voor de rivier de IJssel • Verbetering van de waterveiligheid – voor inwoners van Zwolle en Kampen – door het realiseren van waterstandverlaging op de IJssel • Verbetering van ruimtelijke kwaliteit door het aantrekkelijker maken van de gebieden met een impuls voor extensieve recreatie • Natuurontwikkeling en groener karakter van de uiterwaarden	Onderlinge afstemming en samenwerking van ZKN-partners in dit project heeft meerwaarde in relatie tot andere projecten binnen ZKN, met name de ontwikkelingen in IJsseldelta-Zuid (bypass).	Cat.A = besloten. De planvorming en de procedures (o.a. bestemmingsplannen) voor de dijkverlegging bij Westenholte en de uiterwaardvergraving Scheller en Oldeneler Buitenwaarden is afgerond en zullen in het voorjaar van 2012 in uitvoering gaan Er wordt nog gewerkt aan de planvorming voor de zomerbedverlaging. In het tweede kwartaal van 2012 wordt naar verwachting een definitief besluit genomen door de staatssecretaris (SNIP3). Conform de PKB Ruimte voor de Rivier is realisatie van de projecten voorzien voor eind 2015.	Trekker is de Programma-directie Ruimte voor de Rivier van het Rijk. Bestuurlijk aanspreekpunt ZKN: Boerman (Provincie)	Financiering is gedekt via het programma Ruimte voor de Rivier (rijksniveau).

Project Beoogd resultaat	Meerwaarde samenwerking	Planning / categorie	Verantwoordelijkheid	Investeringskosten en dekking; 2012-2015
13. Nationaal landschap IJsseldelta - Aantrekkelijker maken van landschap voor recreatie. Daarmee een bijdrage leveren aan deze sector en andere economische dragers, aan vestigingsklimaat, landschappelijke inpassing en inrichting van stads- en dorpsranden - bijdrage aan opwekking / gebruik van duurzame energie - natuurontwikkeling - kennisoverdracht aan bewoners / gebruikers / bezoekers van het gebied over de geschiedenis, karakter en betekenis van het gebied ('verhaal van de IJsseldelta')	Meerwaarde ligt in delen van wat er gebeurt in en rond nationaal landschap en de onderlinge afstemming.	Cat.A. = In april 2012 wordt een besluit genomen door PS over het nieuwe uitvoeringsprogramma 2012-2015. Vanuit het 'oude programma' tot 2011 lopen projecten nog door. Er zijn binnen het nationaal landschap al 69 projecten afgerond, 29 in uitvoering en nog 8 in voorbereiding. Besluitvorming over aanvullende bijdragen van gemeenten en waterschap vindt waarschijnlijk plaats in het voorjaar van 2012 (in perspectievennota's).	Bestuurlijk Rietkerk Project : Klijsma Het programmabureau is bij de provincie Overijssel onder gebracht. Een Bestuurlijk Kernteam is eindverantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren van het programma. Bestaat uit van gemeenten Kampen, Zwartewaterland en Zwolle, de provincie Overijssel en waterschap Groot Salland.	Beoogd budget is minimaal 8 mln. De ambitie is 12 mln. De provincie zet in op een bijdrage van 6 miljoen euro via het nieuwe uitvoeringsprogramma. Besluitvorming volgt in april 2012 in PS. De minimaal beoogde cofinanciering door gemeenten en waterschap is 0,5 miljoen per jaar, dus 2 miljoen in totaal. De ambitie is een bijdrage van 0,75 miljoen per jaar door gemeenten en waterschap en een bijdrage van nog eens 0,75 miljoen per jaar van derden. Dit budget is voor Zwolle inmiddels gedekt.

3.5 Profileren ZKN en regio als innovatieve vestigingsplaats

Uitkomst van de maatschappelijke dialoog in het kader van ZKN2040 was dat de netwerkstad zich nog beter moet gaan profileren als economische en culturele motor van een krachtige economische regio. Ruimte voor innovatie, vernieuwende werklandschappen, aantrekkelijke binnensteden en woonaanbod dat aansluit op de behoeften van jonge gezinnen, hoger opgeleiden en andere kenniswerkers. De belangrijkste projecten op dit vlak zijn gefaseerde upgradering van de binnensteden van Zwolle en Kampen, de grote woonuitbreiding van Stadshagen en het Polymer Science Park.

Dit zijn de projecten binnen dit programmaonderdeel:

De binnenstad van Kampen krijgt een kwaliteitsimpuls in de leefbaarheid, aantrekkelijkheid van de openbare ruimte en toegankelijkheid. De toegankelijkheid van de binnenstad wordt sterk verbeterd door nieuwe duurzame ontwikkelingen aan de noordzijde van het centrum, **Spoorlanden**: dit verouderde bedrijventerrein wordt grondig aangepakt (transformatie en herstructurering) om te kunnen gaan fungeren als aantrekkelijke toegangspoort voor de stad waarin diverse functies als wonen, werken, parkeren en horeca een plek krijgen.

Binnenstad Zwolle / Binnenstad-plus: doel van het programma is om de binnenstad optimaal te laten functioneren als een florerende koop-, ontmoetings- en verblijfplaats met belevingswaarde. De ambitie is om de binnenstad nog aantrekkelijker te maken zodat deze structureel tot 10 meest gastvrije binnensteden van Nederland gaat behoren. De binnenstad van Zwolle - binnen de Singelgracht - heeft een beperkte ruimte, terwijl de vraag en behoefte aan centrumstedelijke functies groeit. Om die reden wordt gekeken welke ruimte er is buiten de binnenstad ('plus') om de groei van functies op te vangen. Het gaat dus om een 'schaalsprong van de binnenstad'.

Stadshagen Zwolle: dit is een uitbreidingswijk waar ruimte is om ongeveer 12.500 woningen te bouwen tot 2025. Realisering is sterk afhankelijk van marktontwikkelingen.

Het Polymer Science Park is een kenniscentrum voor kenniscirculatie op het gebied van kunststoffen en coatings. Het Polymer Science Park wordt voor bedrijven en studenten een dynamische 'werkplaats' en een levendig applicatielab om uitgebreid en praktijkgericht te experimenteren rond industrieel toegepast duurzaam onderzoek.

Project Beoogd resultaat	Meerwaarde samenwerking	Planning / categorie	Verantwoordelijkheid	Investeringskosten en dekking; 2012-2015
I 4. Binnenstad Kampen plus kop van Spoorlanden • Verhoogde aantrekkelijkheid en leefbaarheid van de binnenstad • Aantrekkelijke toegang tot de stad: meer bezoekers, hogere waardering • Versterken van de diversiteit van het kernwinkelapparaat en • Ruimte voor woonmilieu aan de IJssel, uitkijkend op het unieke stadsfront • Bieden van ruimte voor bedrijvigheid (Spoorlanden) • Autoluw maken van de binnenstad (o.a. door ruimte voor parkeren aan overzijde brug rondom station) • Verbeteren van de uitstraling van de Koggewerf plus een verbeterde relatie met de binnenstad. • Een facelift voor de Koggewerf is ook gewenst met het oog op internationale Hanzedagen in Kampen in 2017. • Potentie beschermd stadsgezicht verder benutten, aantrekkelijk waterfront • Verbeterde regionale bereikbaarheid door tramverbinding • Ruimte voor economische groei, werkgelegenheid	• Afstemming van culturele activiteiten / evenementen in de binnensteden van Kampen en Zwolle. • Daarnaast kan gezamenlijk worden opgetrokken in het benutten en vermarkten van het Hanzeverleden van beide (binnen)steden, gericht op meer toerisme en recreatie.	Cat.B = in voorbereiding. In 2012 komen gereed een gebiedsvisie voor de binnenstad en een herstructureringsplan voor Spoorlanden	Binnenstad: Bestuurlijk: Treep (Kampen) Project: De Nooij / Last Spoorlanden: Bestuurlijk: Veldhoen (Kampen); Project: Scholten/ Cornelissen	Voor de binnenstad zijn investeringen voorzien die voor een belangrijk deel uit publieke middelen gedekt moeten worden. Het gaat om: autoluw maken binnenstad (12,5 mln), cultuurhistorisch cluster (15 mln), Koggewerf (3 mln), herontwikkelen monumentale gebouwen (totale investering 7,5 miljoen; voornamelijk particulier), kwaliteitsimpuls bij vervangingsinvesteringen in monumentale binnenstad (5 mln) en festivalbeleid (0,5 miljoen). Spoorlanden: beeldkwaliteitplan (€ 50.000), inrichting Bolwerk (10 mln.+ particulier initiatief), inrichting transformatiegebied, (tekort 17 mln), herstructurering (tekort 4,2 mln). Provincie heeft 0,5 mln gereserveerd voor de herstructurering van Spoorlanden.

Project Beoogd resultaat	Meerwaarde samenwerking	Planning / categorie	Verantwoordelijkheid	Investeringskosten en dekking; 2012-2015
I 5a. Binnenstad Zwolle • Een ruimer aanbod van winkels en andere centrumvoorzieningen, zoals horeca, cultuur en evenementen. • Aantrekken van bedrijven en voorzieningen met bovenregionale allure. • Een verbetering van de gastvrijheid, vertaald naar meer bezoekers in 2020: vijf miljoen toeristische bezoeken (inclusief run- en funshoppen door consumenten uit de regio). • Ten opzichte van 2009 betekent dit een toename van 1,6 miljoen toeristische bezoeken; • Ruim veertien miljoen passanten (bezoeken van toeristen en Zwollenaren). Ten opzichte van 2009 betekent dit een toename van bijna drie miljoen passanten; • Door koopkrachtbinding vertaalt extra bezoek zich in een groei van de detailhandelsomzet 147 miljoen ten opzichte van 2010. • Verbeterde bereikbaarheid en vergroten aanbod parkeervoorzieningen	Afstemming in het cultuur- en evenementenbeleid tussen Zwolle en Kampen en gezamenlijk optrekken in de vermarkting en benutting van het Hanzeverleden van beide steden.	Cat.A = besloten over acties 2012-2013. Cat.B = acties voor 2014-2015 Cat.C = periode na 2015. Voor 2012 en 2013 zijn 8 acties benoemd en is budget gereserveerd. Voor de periode na 2013 zal een nieuw jaarprogramma worden opgesteld (2014-2015). Er is budget tot 2015. De horizon van het programma Binnenstad is 2020. Een aantal deelprojecten is al in uitvoering: verbouwing van de Fundatie, Broerenkerk, Potgieterssingel, Kraanbolwerk, Melkmarkt, Rode torenplein.	Bestuurlijk : Van As (Zwolle) Project : Kok / IJsselsteijn	Totale investering komt uit op 80-120 miljoen euro. Dit is een raming van alle projecten in de binnenstad vanaf nu tot 2020. Voor de 8 acties voor 2012 en 2013 is de schatting dat de investering tussen de 40 en 70 miljoen euro ligt. De herinrichting van het Weeshuisplein en de verplaatsing van de bibliotheek zijn hierin verreweg het grootst. Financiering voor beide projecten is voorzien vanuit markt. Naast de twee ruimtelijke projecten, bedragen de kosten in 2012-2016 230.000 Euro per jaar voor voorbereidingskosten, opstellen van visie, studies, plannen van aanpak. Als deze gereed zijn, zal er waarschijnlijk ook geïnvesteerd moeten worden in de feitelijke uitvoering (ook nog in 2012 en 2013). Jaarlijks is hiervoor 500.000 gereserveerd tot en met 2016. Of dit voldoende is, zal per jaar en per ingreep blijken.

Project Beoogd resultaat	Meerwaarde samenwerking	Planning / categorie	Verantwoordelijkheid	Investeringskosten en dekking; 2012-2015
I5b. Binnenstad-plus Zwolle • Ruimte voor centrumstedelijk wonen en bijdrage doelstelling inbreiding. • Bijdrage aan studentenhuysvesting • Ruimte voor voorzieningen (o.a verslaafdenopvang), winkels, leisure (o.a grootschalige bioscoop) • Betrekken schil rond de binnenstad bij de binnenstad, waardoor bezoekers het gevoel hebben dat ze ook buiten de Singelgracht in de binnenstad zijn. • Verbeterde (parkeer) bereikbaarheid • Bijdragen aan verbeteren gastvrijheid en aantrekkelijkheid binnenstad	Afstemming in het cultuur- en evenementenbeleid tussen Zwolle en Kampen en gezamenlijk optrekken in de vermarkting en benutting van het Hanzeverleden van beide steden.	Cat.A/B/C = bepaalde onderdelen besloten, andere nog in voorbereiding, weer anderen spelen pas op langere termijn. Onderdelen worden gerealiseerd. Ook andere deelprojecten zullen zo mogelijk voor 2015 worden gerealiseerd. Ook zijn er locaties waarop nog gestudeerd wordt en gezocht wordt naar investeringen (vanuit de markt). Onder andere: Schuurmankwartier, Singelkwartier, Emmakade, Isala-locatie, Parkeerterrein Zuiderkerkstraat/van Rooijensingel.	Bestuurlijk : Piek (Zwolle) Project : Diederer (Katwolderplein: Eggink)	Op dit moment is de investering voor Katwolderplein belangrijk. De grondexploitatie voor dit gebied sluit af met een negatief resultaat en vergt mogelijk publieke investeringen.

Project Beoogd resultaat	Meerwaarde samenwerking	Planning / categorie	Verantwoordelijkheid	Investeringskosten en dekking; 2012-2015
I6. Stadshagen Zwolle • Bieden van ruimte om te wonen en keuze uit kwalitatief goede, gevarieerde woonmilieus • Realisatie van sociale huurwoningen • Bijdragen aan duurzaamheids-doelstelling op het gebied van energieverbruik en –opwekking en terugdringen uitstoot door vermindering van verkeersbewegingen • Ruimte bieden aan voorzieningen en winkels ten behoeve van de wijkbewoners en de wijk economie	In het kader van het programma IJssel-Vechtdelta wordt gezien hoe slim kan worden omgegaan met de (toekomstige) wateropgave.	Cat A/C Het bestemmingsplan uit 2006 is van kracht en op basis daarvan wordt Stadshagen verder gerealiseerd. Op dit moment worden scenario's uitgewerkt voor een te volgen ontwikkelingsstrategie, in het licht van de huidige marktsituatie	Bestuurlijk : Dannenberg (Zwolle) Project : Gerrits	Financiering vindt plaats uit een grondexploitatie. Vanwege heroriëntatie op de Zwolse programmeringen, en daarmee ook op de programmering en toekomst van Stadshagen, is op dit moment niet helder hoe deze grondexploitatie er voor de komende jaren uit zal zien.

Project Beoogd resultaat	Meerwaarde samenwerking	Planning / categorie	Verantwoordelijkheid	Investeringskosten en dekking; 2012-2015
17. Polymer Science Park Zwolle - Bijdrage aan innovatie en kenniscirculatie op het gebied van kunststoffen en coatings - Aantrekkelijker vestigingsklimaat voor activiteiten op gebied van kunststoffen; - ambitie is te excelleren als kunststofregio, zowel nationaal als internationaal - Behouden / creëren werkgelegenheid en toegevoegde waarde. - Stimuleren van nieuw ondernemerschap op basis van innovatieve concepten (start-ups/incubator) - Bieden van een plek voor onderzoek (o.a. lectoraat kunststoftechnologie Windesheim)	Afstemming in de communicatie over kunststofregio	Cat.A = besloten. Cat.B = onderdelen nog in voorbereiding Er is een intentieovereenkomst gesloten tussen zes partijen voor de realisatie van het PSP. Fase I heeft betrekking op de periode 2011 tot 2017 (5 jaar). Het doorgroeien en uitbouwen van het science park verloopt stapsgewijs en de investeringen door het consortium zijn gefaseerd. Gebiedsontwikkeling maakt geen onderdeel uit van fase I. Na de intentieovereenkomst zal gewerkt worden aan een samenwerkings-overeenkomst, waarin zaken verder uitgewerkt worden. In maart 2012 is opening van het PSP voorzien.	Bestuurlijk Zwolle: de Heer Bestuurlijk provincie: Rietkerk Project Zwolle: Nabers / Dijkhuizen Eigenaarschap initiatief PSP ligt primair bij 4 partijen: DSM Resins, Windesheim, Wavin, Deltion College. Daarnaast zijn de gemeente Zwolle en de provincie Overijssel partners in de afgesloten intentieovereenkomst.	In de intentieovereenkomst is financiering geregeld tussen de verschillende partners tot 2016 met een totale investeringsbegroting van ca. 4,4 miljoen euro. De provincie draagt hieraan ca. 1,1 mln subsidie bij. Nadere uitwerking volgt in een af te sluiten overeenkomst; mogelijk met aanvullende investeringsbehoeften.

3.6 Investeringskosten en dekking samenvattend

Veel projecten in uitvoering

Voor een belangrijk deel van de projecten is besluitvorming afgerond en is realisering begonnen of gaat de komende jaren de schop in de grond in (14 van de 17 projecten zitten geheel of gedeeltelijk in categorie A: de belangrijkste besluiten zijn genomen). Dat neemt niet weg dat werkendwijs financiële knelpunten zijn ontstaan en dat er een reële investeringsbehoefte blijft bij enkele majeure projecten (b.v. Spoorzone Zwolle) en bij nieuwe projectonderdelen die vóór 2015 kunnen worden opgepakt.

Extra middelen die nodig zijn per programmaonderdeel

Per programmaonderdeel kunnen de investeringswensen als volgt worden samengevat:

I. Profiteren van strategische ligging ZKN

- Voor Spoorzone Zwolle is er een investeringsbehoefte van ca. 105 miljoen euro tot 2017 voor infrastructuur, openbaar vervoer, openbare ruimte en fiets- en autoparkeren. Afhankelijk van de financiering, kan uitvoering van deze werkzaamheden starten in 2013 of 2014 met een ingeschatte oplevering in 2016/2017.
- Over een provinciale bijdrage in de ontwikkeling van de spoorzone vinden momenteel gesprekken plaats met de gemeente.
- Voor doorontwikkeling Zuiderzeehaven belopen kosten voor studies en planvoorbereiding ca. 300.000 euro per jaar, dat wil zeggen circa 1,2 miljoen euro tussen 2012-2015
- Exploitatie gebiedsontwikkeling Hanzestation – in huidige, afgeslankte vorm - is gedekt. Voor P+R-voorzieningen rond het station en de inrichting van de verlengde Niersallee is samen een extra investering van 2,2 miljoen nodig.
- Voorsterpoort: voor de ontwikkeling van de eerste drie bouwvelden inclusief infra-ontsluiting is 5,8 miljoen euro nodig. Voor een onderdoorgang onder het spoor zijn de ingeschatte kosten 4 miljoen euro, voorzien in 2012/2013. Vanaf 2015 zijn overige infrastructurele werkzaamheden voorzien die oplopen tot 15 miljoen euro.

II. Verbeteren interne en externe bereikbaarheid van ZKN

- De projecten gericht op verbetering van de infrastructuur in en om de netwerkstad zijn grosso modo financieel gedekt tot 2015 (programmalijs bereikbaarheid).

- Bij realisering van verbeterde doorstroming op de N35 (Zwolle-Wijthmen) is een tekort van 9 miljoen euro ontstaan, dat inmiddels geheel is afgedekt.
- De opwaardering van de N50 (Kampen-Kampen-Zuid) is financieel gedekt met een bijdrage van de provincie van 4,4 miljoen euro.
- Uitvoering van de upgrading N307 kan pas in 2015/2016 plaatsvinden; de verkenning hiervoor is januari 2012 gestart. In betere doorstroming op de A28 is onlangs geïnvesteerd maar nieuwe knelpunten ontstaan mogelijk na 2020. Voor de N307 en A28 zijn er in de periode waarop dit werkprogramma ziet geen investeringswensen.
- Verbeteringen van de doorstroommassen tussen buitenring en binnenring van Zwolle zijn financieel gedekt, onder meer via provinciale bijdragen. Ook de kosten van de vertramping van de Kamperlijn zijn in principe gedekt, maar eventuele alternatieven (en de kosten daarvan) zijn nog niet besproken.

III. Blauwe en groen opgaven als kans benutten voor ZKN

- Het Programma IJsseldelta-Zuid kent een financiële dekking, af te hechten via besluit van staatssecretaris medio 2012. Het programma kent een eigen programma en eigen financieel spoor.
- Voor het Programma Ruimte voor de Vecht is een totale investering van 38 miljoen nodig, maar slechts een klein deel slaat neer in de netwerkstad.
- Voor Vechtcorridor-Noord is een dekking van gemeente Zwolle en provincie (Ruimte voor de Vecht) voorzien voor de groene inrichting en inpassing van het gebied. Dit is exclusief de kosten voor de verplaatsing van de N340.
- Ruimte voor de IJssel wordt vanuit rijksoverheid gefinancierd.
- De inzet voor een nieuw programma nationaal landschap IJsseldelta (periode 2012-2015) is om minimaal 8 miljoen vrij te maken, maar de ambitie is om 12 miljoen te investeren. De provincie zal 6 miljoen bijdragen. Maar daarbij is minimaal 2 miljoen beoogd van gemeenten en waterschap en de ambitie is 3 miljoen. Ook daarover zijn inmiddels afspraken gemaakt.
- Aanvullend zal ook nog eens 3 miljoen gegenereerd moeten worden voor het nationaal landschap uit bijdragen van derden, waaronder marktpartijen.

IV. Profileren ZKN en regio als innovatieve vestigingsplaats

- De upgrading van de binnenstad van Zwolle verloopt gefaseerd in de periode tussen 2012 en 2020. Naast herinrichting Weeshuisplein en verplaatsing bibliotheek heeft de gemeente tot 2015 jaarlijks 500.000 euro beschikbaar voor plannen van aanpak en werkzaamheden voor

routes langzaam verkeer; openbare ruimte, bereikbaarheid en parkeren.

- Eventuele extra investeringen voor uitvoering van nieuwe planonderdelen zijn nog niet bekend en afhankelijk van besluitvorming hierover. Vooralsnog wordt er van uitgegaan dat onderdelen die zien op herontwikkeling met sluitende begroting kunnen worden gerealiseerd door marktpartijen, maar waarschijnlijk pas na 2015.
- Binnenstad-plus in Zwolle vergt een investering in de ontwikkeling van het Katwolderplein. De grondexploitatie voor dit gebied sluit af met een negatief resultaat en verlangt mogelijk publieke investeringen.
- Voor de Binnenstad van Kampen geldt dat er nog geen volledige dekking is voor investeringen in ondermeer de Koggewerf, het autoluw maken van de binnenstad en een kwaliteitsimpuls bij vervangingsinvesteringen in de monumentale binnenstad. De totale investeringen hiervoor bedragen circa 21 miljoen.
- De herontwikkeling van monumentale gebouwen en het cultuurhistorisch cluster in Kampen zal grotendeels door particulier initiatief en marktpartijen worden gerealiseerd.
- Voor de Kop van Spoorlanden in Kampen is er nog geen (volledige) dekking voor inrichting van het Bolwerk en het transformatiegebied, herstructurering spoorlanden, een extra kwaliteitsimpuls voor groene inpassing van nieuwe werklocaties en de nieuwe remise en halte aan de Kamperlijn. In totaal gaat het om meer dan 30 miljoen.
- De realisering van Stadshagen Zwolle kent in principe een sluitende grondexploitatie. Vanwege teruglopende marktvraag staat dit project onder druk.
- De investeringen die nodig zijn voor het Polymer Science Park in de periode tot 2016, zijn vooralsnog financieel gedekt. Daarover hebben overheden en marktpartijen een intentieovereenkomst getekend.

De totale extra publieke investeringsbehoefte in de periode 2012-2015 bedraagt voor de programmalijn sterke steden opgeteld rond de 170 miljoen.

Financiële dekking per project

Op projectniveau wordt met marktpartijen overlegd of onderhandeld over hun bijdrage en passende verdienmodellen. De B&W's van gemeenten leggen financiële voorstellen voor aan de Raad in het kader van de reguliere begroting. De bijdrage van de provincie aan het

werkprogramma gaat via voorstellen van GS naar PS. PS besluiten tot eventuele bijdrage. Met het Rijk wordt overlegd over haar bijdrage aan ruimtelijke en infrastructurele projecten in het kader van het MIRT.

Provincie investeert in netwerksteden

In het Hoofdlijnenakkoord van de Provincie is aangegeven dat PS voornemens zijn om 78 miljoen te investeren in de drie Overijsselse netwerksteden. Er wordt rekening gehouden met een bijdrage van maximaal 45 miljoen aan het versterken van de ruimtelijke structuur van ZKN, inclusief de spoorzone Zwolle. In de perspectiefnota 2013 zal aan PS een indicatieve verdeling worden voorgelegd voor de besteding van de gereserveerde middelen netwerksteden.

Prioriteitsstelling nodig

Omdat de beschikbare middelen en de middelen die naar verwachting beschikbaar kunnen komen de investerings-behoefte voor de programmalijn 'sterke steden' van ZKN maar gedeeltelijk dekken, moeten prioriteiten gesteld worden. Ook vanuit de marktvraag is prioriteitstelling nodig: voorkomen van te veel, concurrerende meters aan woon-, kantoor- of bedrijventerrein oppervlak. Zoals gezegd worden afwegingen primair op projectniveau gemaakt. Via dit gezamenlijke werkprogramma wordt daar aan richting gegeven.

3.7 Prioriteiten

De 17 projecten die in dit programma zijn opgenomen, worden hierna geprioriteerd op basis van hun bijdrage aan de missie en doelen voor 'sterke steden'. De projecten zijn gescoord op basis van het expertoordeel van Royal Haskoning.

Dit zijn de criteria die worden gehanteerd:

1. Toevoeging ruimtelijke en economische functies op knopen van het netwerk
2. Toevoeging bereikbaarheid aan toplocaties
3. Bijdrage aan blauwe en groene opgave
4. Versterking vestigingsklimaat en woonaantrekkelijkheid
5. Verwacht werkgelegenheidseffect

Er is uitgegaan van een vijfpuntschaal: 0 = geen bijdrage aan programmadoel, 1 = enige bijdrage, 2 = kleine bijdrage, 3 = substantiële bijdrage, 4 = grote bijdrage, 5 = zeer grote bijdrage aan programmadoel.

Project	Toevoeging economie op knopen	Bereikbaarheid toplocaties	Bijdrage groene en blauwe opgave	Vestigingsklimaat en woonklimaat	Werkgelegenheid	Score
1. Spoorzone Zwolle	5	5	1	4	4	19
2. Locatieontwikkeling Hanzestation	2	2	1	3	2	10
3. Voorsterpoort	4	1		3	4	12
4. Zuiderzeehaven	4	3		3	2	12
5. Verbetering A28 / aansluitingen		4		3	2	9
6. Opwaarderen N50/N307		3		3	2	8
7. HOV Kamperlijn		3		3	1	7
8. Verbeteren N35		4		3		7
9. Ring Zwolle		4		3		7
10. IJsseldelta-Zuid		1	5	3	1	10
11. Ruimte voor Vecht / Vechtcorridor	2	2	4	2	1	11
12. Ruimte voor de IJssel			4	2		6
13. Landschap IJsseldelta			4	3	1	8
14. Binnenstad Kampen / Kop Spoorlanden	3	2	1	4	2	12
15. Binnenstad Zwolle / binnenstad-plus	4	2	1	5	3	15
16. Stadshagen			1	4	1	6
18. Polymer Science Park	4			5	3	12

Beschouwing: vliegwielprojecten voor versterking netwerkstad en projecten die randvoorwaarden scheppen

Vliegwielprojecten zijn in de strategische verkenning ZKN2040 gedefinieerd als ontwikkelingen met een nationale of regionale betekenis die kunnen werken als hefboom voor investeringen in ruimte of economie van de netwerkstad. Kijkend naar tabel, dan doen vooral integrale projecten het goed: die scoren allemaal op toevoeging economie, toevoeging bereikbaarheid, vergroten aantrekkelijkheid vestigingsklimaat en zorgen in meer of mindere mate voor nieuwe banen.

Topprioriteit is spoorzone Zwolle

Absolute uitschieter is in dit verband de upgradering van het station, de verbeterde OV-bereikbaarheid en de doorontwikkeling van de Spoorzone Zwolle: dat lijkt de komende jaren hét vliegwielproject voor de netwerkstad.

Knooppuntontwikkeling als vliegwiel

Daarnaast doen ook ontwikkelingen van andere knopen van het netwerk het goed op alle programmadoelen: de beide binnensteden, de Zuiderzeehaven in Kampen, Voorsterpoort aan de A28 in Zwolle. Dat kunnen ook vliegwielprojecten zijn voor het versterken van de ruimtelijke structuur van het netwerk, kortom voor sterke steden. Een belangrijk vliegwielproject kan verder de realisering van het Polymer Science Park in Zwolle zijn. Daarmee wordt onderscheidend werklandschap toegevoegd. De campus kan uitgroeien tot kristallisatiepunt voor de vestiging van (nieuwe) kennisintensieve bedrijven.

Bereikbaarheid en waterveiligheid vitale randvoorwaarden

Geredeneerd vanuit 'sterke steden' zijn betere (inter)nationale bereikbaarheid, betere bereikbaarheid binnen de netwerkstad en binnen de grotere regio zonder meer erg belangrijk,

maar primair randvoorwaarde scheppend. Deze projecten scoren feitelijk maar op één of twee criteria (toevoegen bereikbaarheid, verbeteren vestigingsklimaat). Ze worden afgewogen en geprioriteerd in de programmalijn 'mobiliteit'. In de maatschappelijke dialoog is de N35 steeds neergezet als essentieel voor de verbinding van twee sterke Overijsselse regio's ZKN en Twente. Net zoals de N50 en N307 als wegverbindingen belangrijk zijn voor verweving met de Randstadeconomie.

Ook projecten op het vlak van de waterveiligheid, klimaatadaptatie en landschappelijke aantrekkelijkheid zorgen voor de basics van de netwerkstad, dragen bij aan vestigingsklimaat en woonaantrekkelijkheid maar scoren niet op alle programmadoelen. Dus in totaal lager. Wat niet wil zeggen dat ze minder belangrijk zijn: projecten als IJsseldelta-Zuid en Ruimte voor de Vecht bepalen in hoge mate de toekomstige structuur van de netwerkstad en worden geprioriteerd in provinciale programma's die breder kijken als ZKN. De ontwikkeling van de Vechtcorridor wordt meegenomen in het Programma Ruimte voor de Vecht en kan voor een substantiële toevoeging van economie en bereikbaarheid gaan zorgen aan de oostkant van de netwerkstad.

Vliegwielpjecten voor het versterken van de ruimtelijke structuur van de netwerkstad zijn:

- **Spoorzona Zwolle**
- **Binnenstad Zwolle en binnenstad-plus**
- **Binnenstad Kampen / Kop van Spoorlanden**
- **Zuiderzeehaven Kampen**
- **Voorsterpoort Zwolle**
- **Polymer Science Park**

Bijlage I: Aanzet initiatiefagenda

Hoofdstuk 3 van het werkprogramma bevat een investeringsprogramma van provincie en gemeenten voor locatieontwikkeling, infrastructuur en de fysieke kant van het vestigingsklimaat; zeg maar de "ruimtelijke basics" van de netwerkstad. In aanvulling op de basics is een initiatiefagenda gemaakt met projectvoorstellen die zonder of met een bescheiden budget een impuls kunnen geven aan het versterken van de ruimtelijke structuur van de netwerkstad en aan het vestigingsklimaat. Initiatieven die bijdragen aan de netwerkvorming tussen overheid, ondernemers, onderwijs & onderzoek en overige belanghebbenden in de regio en waarmee ZKN – vooral ook in de profilering – het verschil kan maken. Initiatieven waarmee stappen gezet worden in de uitwerking van de toekomstvisie 2040.

Tijdens de strategische verkenning ZKN2040 zijn al verschillende opties benoemd, zoals het ruimte-voor-water project "Sallandse weteningen" en het ontwikkelen van een campus voor ontwikkeling en toepassing van nieuwe materialen. Dit laatste initiatief staat inmiddels in het investeringsprogramma als Polymer Science Park. De Sallandse weteningen krijgen aandacht in het programma voor de IJssel & Vechtdelta van de provincie. De initiatiefagenda is dus innovatief maar tegelijk kweekvijver voor investeringsprojecten ná 2015.

Voorbereiding van de initiatiefagenda

Anders dan het "hoofdprogramma" (H3) - dat meerjarige zekerheid moet gaan geven over investeringsprioriteiten van de betrokken overheden en daarom tot op zekere hoogte "hard" is - is de initiatiefagenda een dynamisch document dat de komende jaren moet gaan groeien. Dat betekent dat nieuwe kansen kunnen worden toegevoegd, maar dat er ook initiatieven van af gehaald worden als er onvoldoende inhoud, partners of middelen gevonden kunnen worden om er een sluitende business case van te maken. Kortom: de initiatieven die in deze bijlage zijn opgenomen vormen een slechts aanzet. Deze aanzet is ambtelijk voorbereid maar vooral samen met de maatschappelijke partners van ZKN verrijkt. De focus is daarmee de samenwerking tussen privaat en publiek. Alleen als er enthousiasme is bij de partners en urgentie breed wordt gevoeld, is er een gereede kans dat een initiatief ook werkelijk tot bloei komt.

Vestigingsklimaat als rode draad

In de zogenaamde Nooterhof-gesprekken is met ondernemers en kennisinstellingen primair gezocht naar initiatieven binnen de doelstellingen: "ruimtelijk vernieuwen door te anticiperen op de klimaatopgave" en "versterken vestigingsklimaat door toevoeging onderscheidende woon- & werklandschappen en topvoorzieningen". Dit vanuit de constatering dat de beide andere

doelstellingen van ZKN - “economisch en ruimtelijk programma toevoegen op goed ontsloten knopen” en “verbeteren interne en externe bereikbaarheid” - al goed belegd zijn met concrete investeringsprojecten en innovatieve concepten.

Voorstellen voor de initiatiefagenda

Dit zijn de projectvoorstellen die op basis van de gesprekken met maatschappelijke partners die kansrijk lijken om komende jaren verder uit te werken in het kader van ZKN en de bredere economische regio:

1. Proeftuin voor deltakennis
2. Eigentijdse wildernis
3. Wonen en bouwen in overstromingsgebieden
4. Culinaire stad in een regio met smaak
5. Nieuwe Hanze
6. Tijdelijk gebruik van gronden
7. Topvoorziening voor evenementen

Oppakken van de uitdaging

De initiatieven worden hierna kort beschreven in termen van inhoud (wat?), bijdrage aan toekomstvisie voor Zwolle-Kampen Netwerkstad (waarom?) en de aanpak (hoe?). Bij elk projectvoorstel wordt een duo of trio van initiatiefnemers gezocht. Partners die de schouders willen zetten onder het initiatief. Het programmabureau ZKN zal er voor zorg dragen dat de initiatieven ook daadwerkelijk verder gebracht worden (ondersteuning) en van tijd tot tijd besproken worden met alle maatschappelijke partners samen. Zo gaan de initiatieven elkaar versterken. Als onderdeel van de ZKN-barometer (paragraaf 2.3) zal ook gerapporteerd worden aan de politiek over de initiatiefagenda.

Initiatief nr. 1: Proeftuin voor Deltakennis

Wat? Ruimte bieden aan de toepassing van innovaties op het gebied van water / ‘leven in een delta’. Het gaat om het bieden van ‘veldruimte’ voor concrete experimenten, maar ook om eventuele (tijdelijke) accommodaties voor de onderzoekers en studenten. Bovendien om vermaatschappelijking van het thema: leren leven met water samen met bewoners en gebruikers van de polders.

Waarom? Door klimaatverandering ontstaat er in de IJsseldelta een enorme opgave om water goed en veilig af te voeren. Daarnaast is er een belangrijke groene opgave – met bijvoorbeeld het nationaal landschap IJsseldelta – én een groeiopgave. Daarmee is Zwolle Kampen Netwerkstad een perfecte proeftuin voor innovaties die anticiperen op de klimaatverandering, waarbij gezocht wordt naar een duurzame combinatie van blauw, rood en groen én sociale innovatie.

Hoe? Bij elkaar brengen van ondernemers uit de sector water met sleutelfiguren uit de wereld van onderzoek en onderwijs. Mogelijk een combinatie met de Dutch Delta Academy (Lectoraat Windesheim) en verbinden onderzoekskennis met praktijk en leerplaatsen (Deltion).

Initiatief nr. 2: Eigentijdse wildernis

Wat? Het loslaten van opgelegde beheersregimes voor natuurgebieden, waardoor de natuur haar eigen gang kan gaan. Eigentijdse wildernis moet toegankelijk zijn voor recreatie en vormen van low-budget beheer blijven mogelijk. Er zijn combinaties te maken met het realiseren van waterveiligheid en natuurbouw. Kansrijk zijn onderdelen van IJsseldelta-Zuid of de uiterwaarden van de Vecht.

Waarom? Wildernis is een kans voor versterking van het vestigingsklimaat: ‘spannende’ gebieden voor recreatie. Met het loslaten van beheersregimes wordt ook ingespeeld op klimaatverandering: door aanpassing ontstaan nieuwe ecosystemen. Niet onbelangrijk lijkt verder de besparing op beheerskosten.

Hoe? Eerste stap is te inventariseren welke gebieden kansrijk zijn en de belangstelling van grondeigenaren. Vervolgens bestaat het idee er juist uit om ‘niks te doen’, los te laten. Daarbij moeten wel randvoorwaarden op orde zijn, zoals het waterhuishoudkundig functioneren en toegankelijkheid voor bezoekers. Ontwikkeling project met grondeigenaren en beheerders tot een sluitende business case.

Initiatief nr. 3: Wonen en bouwen in overstromingsgebieden

Wat? Het realiseren van nieuwe ontwikkelingen in overstroming gevoelige gebieden, bijvoorbeeld door te bouwen op ‘nieuwe’ terpen. Hierdoor zijn combinaties mogelijk van bijvoorbeeld wonen, voorzieningen, recreatie, natuur en werken maar kunnen ook evacuatieplaatsen voor hoogwater worden gecreëerd voor mensen en vee. Aan de hand van het waterveiligheidsniveau van gebied (hoge of lage overstromingskans) kan bepaald worden welke functies en welke inrichting mogelijk is.

Waarom? Dit idee anticipeert op de klimaatverandering en de groeiende opgave meer ruimte te bieden aan hoogwater. Door combinaties te zoeken ontstaan kansen voor financiële verevening tussen waterveiligheid en andere functies (kostendragers). Projecten kunnen bijdragen aan de profilering van de regio op het vlak van toepassing deltakennis.

Hoe? Allereerst is inzicht nodig in de wateropgave die op de regio afkomt. Vervolgens zijn keuzes nodig in de oplossingsrichtingen. Nieuwe terpen moeten daarbij gaan aansluiten. Een optie is bijvoorbeeld doorontwikkeling van het Kampereiland, grotendeels in eigendom van gemeente. Dit idee wordt verkend in het kader van het programma IJssel-Vecht Delta.

Initiatief nr. 4: Culinaire stad in een regio met smaak

Wat? Ingrediënten voor de profilering als culinaire topregio zijn aanwezig. De Librije is een boegbeeld, maar er is meer in de regio. Zo heeft Deltion een speciale “Librije-kookklas” naast horeca opleiding voor de brede basis. In de omliggende regio zijn tal van agrarische bedrijven die streekkeigen topproducten leveren. Het idee is om enerzijds de bestaande kracht beter te profileren. Anderzijds kan gedacht worden aan het verder ‘laden’ van de regio met smaak met nieuwe streekproducten en culinaire belevenissen.

Waarom? Culinaire topregio kan worden gebruikt om de regio beter te profileren als aantrekkelijke vestigingsplaats en draagt bij aan extra bestedingen / banen in de belangrijke toeristisch-recreatieve sector.

Hoe? Essentieel is dat ondernemers uit zowel de culinaire sector als de productie samen met marketeers en opleidingen dit idee gaan oppakken. Vanuit ontmoetingen ontstaat programma.

Initiatief nr. 5: Nieuwe Hanze

Wat? Er is behoefte aan een duidelijkere profilering van de regio en conceptuele continuïteit. Nieuwe Hanze symboliseert als term de verbinding tussen een rijk handelsverleden, het economische heden én de toekomst van internationaal verbonden steden. In de profilering gaat het zowel om internationale culturele oriëntatie als om de menging van economische dynamiek, creativiteit en reuring in de binnensteden. Multinational naast familiebedrijf.

Waarom? De regio presteert economisch nog steeds goed, mede door haar verscheidenheid. Om positie te houden en ook internationaal te gaan meespelen is een verbindend profiel nodig, niet zozeer een slogan maar een gezamenlijke ambitie.

Hoe? Profilering van de regio op beeldbepalende momenten, zoals de ingebruikneming van de Hanzelijn (121212), maar ook door een gezamenlijke branding / marketingstrategie te ontwikkelen die inzet op nieuwe bedrijvigheid en aantrekken en behouden van talent.

Initiatief nr. 6: Tijdelijke gebruik van gronden

Wat? Een urgent thema is het tijdelijk gebruik van gronden die bestemd zijn voor functies die vanwege de economische crisis (nog) niet gerealiseerd kunnen worden. Denk aan: woonlocaties, reserveringen voor bedrijventerreinen, leegstaande kantoren enzovoorts. Hier wordt momenteel veel renteverlies op geleden. Uitfaseren, uit de markt halen en opnieuw bestemmen zijn dure strategieën. Het is interessant om te onderzoeken welke mogelijkheden ‘tijdelijk gebruik’ van nog niet in gebruik genomen gronden kan bieden. Zeker als hier dwarsverbanden kunnen worden gelegd met thema’s als energie (zonne-energie, windmolens, biomassa), waterberging, of tijdelijke woonconcepten (‘lichte stedenbouw’).

Waarom? De investeringsagenda richt zich op grote projecten en de langere termijn, het tijdelijk bestemmen van gronden kan een impuls zijn voor de markt en zorgt voor conceptuele vernieuwing.

Hoe? Uitwerken van één of meer business cases voor tijdelijk gebruik van gronden met grondeigenaren, potentiële gebruikers en vormgevers. Woningbouwcorporatie SWZ ziet mogelijkheden voor experiment nabij Berkum.

Initiatief nr. 7: Topvoorziening voor evenementen

Wat? Marktonderzoek naar de haalbaarheid van een topvoorziening voor evenementen, concerten enz. in de Zwolse regio, met een bereik voor heel NO-Nederland. Het kan gaan om een nieuwe accommodatie of geschikt maken van bestaande voorzieningen of nieuwe combinaties.

Waarom? Zwolle ontwikkelt zich mee en meer tot een belangrijk knooppunt in NO-Nederland. Niet alleen economisch, maar ook cultureel en op het vlak van bereikbare belevenissen. In dit deel van het land ontbreken grote accommodaties zoals in de Randstad (Music Hall), Arnhem (Gelredome) of Zuid-Nederland (Brabanthallen, MEC), terwijl een groot achterland bediend kan worden. Er zijn enkele initiatieven (o.a. Legoworld, herbestemmen IJsselhallen) die verder gebracht zouden kunnen worden.

Hoe? Formeren initiatiefgroep rondom marktverkenning en in beeld brengen opties, verdienmodel en maatschappelijke kosten en baten.

Bijlage II: Beleidsafstemming

Bestaande afstemming

Er vindt op dit moment al veel afstemming plaats tussen Zwolle en Kampen en tussen gemeenten en provincie. Veel basisinformatie wordt gedeeld, b.v. geo-informatie. Er wordt nauw samengewerkt bij verkeer- en vervoer management, bij de havenontwikkeling en woonopgave. Sinds 2012 delen gemeenten en provincie een aantal services op het vlak van bedrijfsvoering (o.a. ICT). Daarmee heeft ZKN de primeur in ons land bij dit type van samenwerking tussen bestuurslagen.

Samen werken aan ruimte

Op de diverse ruimtelijk relevante beleidsterreinen vindt ook afstemming plaats. Deze afstemming is vaak in de praktijk gegroeid en meestal niet geformaliseerd of op papier vastgelegd. Gemeenten en provincie hebben de intentie om een aantal gedeelde beleidsprincipes vast te leggen, en daarmee minder kwetsbaar te zijn voor ambtelijke of bestuurlijke wisselingen. De belangrijkste ruimtelijk relevante beleidsterreinen waarop afstemming plaats vindt zijn wonen (kwantitatief en kwalitatief), werklocaties (bedrijventerreinen en kantoren, kwantitatief en kwalitatief) en infrastructuur. De samenwerking is gradueel: van elkaar informeren, tot actief kennisdelen naar elkaar betrekken bij nota's en zelfs gezamenlijke uitwerkingen.

Schaalniveau

Afstemming op het schaalniveau van Zwolle en Kampen kan zinvol zijn, maar is niet per definitie nodig of voldoende. Sommige ruimtelijke opgaven manifesteren zich op een groter schaalniveau dan ZKN. Bedrijven die een vestigingslocatie zoeken, houden zich niet aan de bestuurlijke grenzen, en zeker niet aan die van ZKN. De provincie zou hier een schakelfunctie kunnen vervullen tussen netwerkstad en de grotere regio (bijvoorbeeld van de zestien gemeenten die samenwerken op het gebied van economie).

Verdiepen van de afstemming

Bij programmatische afstemming vindt er momenteel een omslag plaats van winstgevend grondbeleid naar delen van het verlies. Dit laatste is een stuk lastiger. In de omslag van aanbod denken naar marktdenken wordt het afstemmen van kwaliteiten - zeker met het oog op de langere termijn - steeds belangrijker. Ook het terugnemen van plancapaciteit of fasen daarvan ("deprogrammeren") blijkt erg lastig punt. Hier kan gezamenlijk / regionaal optrekken helpen in de positie naast ontwikkelaars en beleggers. Op het vlak van beleidsafstemming in het ruimtelijk domein willen wij in het kader van dit werkprogramma 2012-2015 drie experimenten gaan doen:

1. Delen van kwantitatieve en kwalitatieve informatie over woon- en werklocaties, als opstap naar gezamenlijke (de)programmering op netwerkstad niveau met de provincie als linking pin naar de grotere regio.
2. Expertise delen en zoeken (instrumentele) innovatie bij herstructurering van oude wijken en verouderde werklocaties
3. Synchroniseren herziening structuurvisie / omgevingsvisie vanuit een gedeeld toekomstbeeld op de schaal van de netwerkstad / experimenteren met kansen nieuw instrumentarium zoals Omgevingswet.

Bijlage III: Monitoring

Doelstellingen

Dit zijn de doelen van het werkprogramma “sterke steden” van ZKN waar zinvolle effectindicatoren bij gezocht zijn:

- Economie en ruimtelijk programma toevoegen op knopen van de netwerkstad
- Verbeteren externe en interne bereikbaarheid van de netwerkstad
- Ruimtelijk vernieuwen door te anticiperen op de klimaatopgave
- Versterken vestigingsklimaat en profileren ZKN als innovatieve regio

Daarnaast zijn een aantal algemene demografische kengetallen gekozen die eenvoudig in beeld gebracht kunnen worden als onderdeel van de ZKN-barometer.

Van nulsituatie meting naar kwantitatieve indicatoren

Veel maatschappelijke effecten van investeringen in ZKN worden pas op de langere termijn zichtbaar. We willen daarom indicatoren hanteren die zien op de periode tot 2020, terwijl het investeringsprogramma maar tot 2015 loopt. Realistische, kwantitatieve indicatoren (b.v. 5% economische groei of 10% afname filelengte) kunnen pas worden gedefinieerd vanuit een nulmeting en cijfermatige trends. Het programmabureau verwacht in samenwerking met de afdelingen statistiek & onderzoek – en mogelijk ook een aantal externe partijen zoals Rabobank – in het najaar van 2012 een nulmeting te kunnen opleveren. Dat is vervolgens ook het moment om met bestuur en politiek prestatieafspraken te maken. We volstaan in dit werkprogramma voorlopig met kwalitatieve indicatoren.

Algemene en economische kengetallen

Deze kunnen worden ontleend aan de cijfers die Zwolle momenteel in beeld brengt voor de (economische) Regio Zwolle van zestien gemeenten. Meestal is een uitsnede te maken voor de twee steden. Kengetallen kunnen zijn:

- Aantal inwoners (naar leeftijdscategorie)
- Ontwikkeling van het Bruto regionaal product
- Ontwikkeling werkgelegenheid (arbeidsplaatsen) en werkloosheid
- Gespecificeerd naar de sectoren waarop de Regio Zwolle zich specifiek richt (nieuwe materialen, health & care, logistiek, vrijetijdseconomie enz.).
- Ontwikkeling opleidingsniveau beroepsbevolking
- Studentenaantallen uitgesplit naar HBO en MBO

Economie en ruimtelijk programma toevoegen op knopen

Bij deze doelstelling gaat het er om de goed ontsloten knooppunten van (inter)nationale en regionale vervoersassen goed te benutten voor ruimtelijke en economische ontwikkeling. Dat zijn ook de plekken waar gezamenlijk in geïnvesteerd wordt. We kijken naar de zes vliegwielprojecten uit ons programma: spoorzones in Zwolle en Kampen, binnensteden van Zwolle en Kampen, Zuiderzeehaven, Voorsterpoort en Polymer Science Park. Dit zijn kwalitatieve doelen / meetbare indicatoren:

- Toename van het aantal vestigingen en/of arbeidsplaatsen op de knopen.
- Waardecreatie op de knopen, te volgen door de waardeontwikkeling van vastgoed uit OZB-cijfers.
- Toenamen van het aantal arbeidsplaatsen van regionale / hoofdkantoren op knopen en van studentaantallen.

Verbeteren externe en interne bereikbaarheid

We willen in beeld brengen hoe de bereikbaarheid van omliggende stedelijke netwerken vanuit ZKN zich ontwikkeld (Noordvleugel, Groningen, Twente, Arnhem). Lastiger is de knoop-tot-knooprelaties binnen de netwerkstad (b.v. hoe snel kun je in de spits van spoorzone naar de Voorsterpoort of de Zuiderzeehaven): daarvoor is specifiek onderzoek nodig. De ontwikkeling van de filelengte in en om ZKN is wel in beeld te brengen. Specifiek aandachtspunt is het goederenvervoer, zeker in relatie tot het logistieke speerpunt. Dit zijn kwalitatieve doelen / meetbare indicatoren:

- Bekorten OV-reistijd naar omringende stedelijke netwerken vanuit Zwolle en ontwikkeling reizigersaantallen
- Kortere autoreistijden van en naar deze steden in de spits
- Afname van het reistijdverlies binnen de netwerkstad, te volgen op basis van de totale filelengte in en om ZKN in ochtend- en avondspits
- Ontwikkeling van het goederenvervoer en van op- en overslagcapaciteit

Ruimtelijk vernieuwen door anticiperen klimaatopgave

Lijn naar de toekomst in de 2040-visie is om mee te bewegen met de wateropgave en blauw en groen als USP's te benutten bij ruimtelijke ontwikkeling van de netwerkstad. Het gaat er dus niet zozeer om het vestigingsklimaat te beschrijven in termen van nabijheid van groen of blauwe woonmilieus, maar meer om de manier waarop wordt ingespeeld op kansen. Dat kan op de volgende manier in beeld worden gebracht:

- Als aantal of percentage van plannen dat expliciet klimaatproof en duurzaam wordt uitgevoerd
- In de vorm van een collage van best-practices, waarmee wordt ingespeeld op kansen en bedreigingen (dus kwalitatief)

Versterken vestigingsklimaat en profileren regio

Bij deze doelstelling gaat het om de aantrekkingskracht op bedrijven, nieuwe of terugkerende bewoners en studenten. En ook om de factoren die bepalen dat de regio aantrekkelijk is: het vestigingsklimaat. Dit zijn kwalitatieve doelen c.q. eenvoudig meetbare indicatoren:

- Toename van het aantal huishoudens (met name jonge gezinnen), studenten en de creatieve sector als dragers van een vitale regio; zie ook algemene kengetallen
- Ontwikkeling woonaantrekkelijkheidsindex (alleen voor Zwolle bestaan hiervoor cijferreeksen en vergelijkingen met andere centrumsteden),
- Toename veiligheidsbeleving van inwoners
- Toename groene en blauwe woonmilieus
- Vergroten naamsbekendheid van Zwolle en/of ZKN (b.v. op basis van Provada-enquêtes).

Bijlage IV: Samenwerking met maatschappelijke partners

De Verkenning Zwolle Kampen Netwerkstad 2040, de bijbehorende toekomstvisie en de investeringsprioriteiten tot 2015 zijn voorbereid in dialoog met maatschappelijke partners. Onderstaande partijen / mensen zijn bereid zich ook in de toekomst in te zetten voor het vestigingsklimaat en de profilering van de netwerkstad en de grotere regio. Zij zijn daarmee ambassadeur van ZKN en nemen het voortouw bij concrete initiatieven.

B. Beun, Deltion-college
A. Cornelissen, Windesheim hogeschool
A. Van Daalen, Wehkamp
E. Feenstra, Woningbouwcorporatie SWZ
Mw. M. Middendorp, Ontwikkelingsmaatschappij Zuiderzeehaven
R. Moritz, Bouwsociëteit Zwolle
H. de Jong, Waterschap Groot-Salland
R. Keunig, De Fundatie
L. Kobes / B. Buijs, Het Oversticht
E. Santing, (voorheen) DTZ-Zadelhoff
P. Verhoef, / Mw. T. Huisman Rabobank IJsseldelta
J. Vonhof, VNO-NCW
H. van Voornveld, Marketing Oost
Mw. G. Wijffels, Natuur & Milieu Overijssel

Deze lijst van maatschappelijke partners is tevens een uitnodiging aan andere partijen om zich aan te sluiten bij het netwerk van ZKN.

De gemeenten Zwolle en Kampen en de provincie Overijssel werken samen op thema's waar ze elkaar versterken en samen een beter resultaat kunnen bereiken. Ze benutten elkaars kracht en vullen elkaar aan als het gaat om grote grensoverschrijdende opgaven die van regionale betekenis zijn. Vanuit vier programmalijnen werken ze samen aan projecten en delen kennis, ervaring en informatie. Het gaat hierbij om projecten als HOV Kamperlijn, IJsseldelta-zuid, Nationaal Landschap IJsseldelta, Spoorzone Zwolle, Locatieontwikkeling Hanzestation Kampen, Polymer Science Park, Health and Care, Zuiderzeehaven, Mobiliteitsmanagement en Zorginnovatie

Colofon

Uitgave: In opdracht van de provincie Overijssel en Zwolle Kampen Netwerkstad, december 2012
Status: Vastgesteld in de regiegroep ZKN 13 juli 2012
Vormgeving: Repro Zwolle
Oplage: 50
Website: www.zwollekampennetwerkstad.nl
Contact: Postbus 10007, 8000 GA ZWOLLE, telefoon 038 498 5106, a.vreugdenhil@zwolle.nl

Dit werkprogramma is opgesteld door de stuurgroep Strategische Verkenning ZKN 2040:

- Bert Boerman, gedeputeerde provincie Overijssel
- Gerrit Jan Veldhoen, wethouder Kampen
- Gerrit Piek, wethouder Zwolle

Met ondersteuning van het programmabureau Zwolle Kampen Netwerkstad.
Penvoering en procesbegeleiding SMC Royal HaskoningDHV

